

SRBIJA'S MEGYEI NAPLÓ

III. évfolyam

Subotica, csütörtök 1922 április 27

116 szám

lenik minden reggel, ünnep után és hétfőn délben
FON SZÁM: Kiadóhivatal 8—58, szerkesztőség 5—10

Elfizetési ár: negyedévre 90—dinár

SZERKESZTŐSÉG: Kralja Aleksandra-utca 4 szám alatt
Kiadóhivatal: Kralja Aleksandra-utca 1 (Leibach-palota)

Tj partok felé

fantázia, amelyik nem álmok lohol, hanem összefüggéseket meg s bevilágít az ismeretlen szakadékaiba, miket még nem a kítapogatói a tudományos gálódás — ez a fantázia bölcs és meleng-tője minden intuíciók — mindig előtte jár a leg-obb cselekedetelnek is. Viteit át a fények és történések sodró mában, mint az ökörszem emelk föl a sas hátán, de ahová el- fejlődés, ha a legmagasabb k örök és minden várakozási kő is ez az elérkezés, a fanta- onnan indul csak el föltedező

... kább tulozni szeretnénk, mint csulni annak a tanácskozásnak nőségét, amit most tartanak uában a világ urai és rabszol- inkább tulozni szeretnénk, mert el nagyobb jelentőséget tulajdo- nk neki, minél inkább hisszük t a holnap-pal összekötő tör- nem sorsf idulatának, annál in- b tudunk bizni benne, hogy lább a töredékét fogja megva- lani azoknak a feladatoknak, a nek beteljesítését remélve várja leginkább emberiség.

Ma már „hitek fogytán, erők dntán, mikor immár h-mut se- lünk,“ hívősen itélkező gondo- al a legvéresebb aktualitásban is k jelenséget látunk s keressük ologok rendjének értelmét, amelyik zvilágít át minden megnyitlak- on, mint transzpárens a fény. Nem véletlen az, hogy amikor elben össztűnek a negyedik erd képviselői, hogy világnézet önbűségek n és szervezeti szaka- cokon túl legalább a taktikai egy- tét kovácsolják össze annak az tálnak, amelyet gazdasági helye- e a nyomor és vér árszáival kü- bözött el minden más társadalmi ntályól, akkor válik a genuai ze- arak leit motiv-jává annak hangoz- asása, hogy el kell végezni a népek egy átcsoportosításának munkáját t kell adni megőrzés és elret- títő példa végett a multak mu- amának azt a megkülönböztetést, amelyik központi hatalmakra és szö- veségesekre, legyőzöttekre és gyö- kre szabta szét az emberiséget. A multak közös harcának közös elkei elhíványulnak akkor, amio- r a közös jövőnd közös feladatai utakat tartnak fel. A dicsőséget nem lehet elvenni, trofumuokkal nem mer táplálkozni, a tömjén is csak jóiakottak parfümjé. Amikor min- t földült és mindent ésszerom- olt a háboru pusztítása, revidéáni l a csatasort s számba kell venni eröket, hogy akk együtt kivív- ták a győzelmet, azok együl- tés lehetik-e a jövőnd. Az a szö- vség, amelyik diadalt hozott a rucban, diadalt hoz-e a békében?

Az újjáépítés monumentális mun- káját vajjon abban a csatarendben kell-e elvégezni, ahová össze erelte az emberek nagy csoportját az el- mult háboru kiszolgált érdeke?

Az elhomályosodott értelem és fögyújtott szenvedély a háboru ide- jén erre igen-nel felelt, de a föly- ujtott értelem és elhomályosodott szenvedély a békevárás keserű napja- ban nem-et harsog. Megindul lassan a népek, országok, területek új át- rendeződése. A legyőzöttektől elvet- tették a fegyvert, de nem vehetik el a kalapácsot. Lass n szétfoszla- nak azok a kötelékek, amikkel a háboru vérszerződése kötötte össze a népek millióit s megerősödnek azok a belátások, am lyek a föl- bomlott csatarend harcossat újmun- karend jobbgyaiként állítja egymás mellé.

Határtalan lehetőségekbe szédül bele a gondolat s olyan távlatok nyílnak fel, melyeket a tekintet is csak fáradtan járhat be. Ujságok és népgyűlések, szolgabírók és kává- házi potentátók, képviselőjelöltek és ligatlikárok még harsoghatják azokat a szavakat, melyek az ésszerokadt világ visszhangjai csupán, aki ra- gasabban van, messzebb lát s akik a fejlődés árböckosarában élnek, azok előtt már kibukkanik a messze- ség ködéből a föld, ami felé h lad a háboru vérozónétól megmenekült emberiség Noé bárkjáa.

S azok, akik ezt a bárkát össze- ácsolták, jól tudják, elmerül a de- reglye, ha rejteti dugárukat fölpa- kolhatnak rá gyújtogató csóvát, ro- bentó puskaport és gyilkos gyűlö- letet.

(d)

Pasics lapja támadja Nincsicset

A külügyminiszternek nem volt felhatalmazása az olasz tár- gyalásokra? A költségvetési tizenketted vitája

A szkupstina megkezdte a május- juniusi költségvetési tizenkettedekről szóló törvényjavaslat vitáját és a kü- lonböző bizottságok ülésain kívül a belpolitikanak alig van jelentősebb eseménye. A legnagyobb érdeklődés középpontjában még mindig a kerü- leti beosztásról szóló rendelet áll, amelyet Sándor király szardán Bu- karésiben állított, de amely rendeletnek tartalmáról még mindig nem tudnak a pártklubok sem közözebbit. Élénk fellépést kelteit politikai körökben a miniszterelnökhöz közelálló „Tribuna“ éles támadása Nincsic's kül- ügyminiszter ellen az olaszokkal foly- tatott tárgyalások miatt.

Nem volt szükség az olasz tárgyalásokra.

A Pasteshoz közelálló „Tribuna“ szerdai száma éles támadást intéz Nincsic's külügyminiszter ellen az olaszokkal folytatott tárgyalásai miatt. A lap hangsúlyozza, hogy a tárgyalásokra nem volt szükség, mert azok a rapallói szerződés végrehajta- sának elődázására vezetnek, ami végeredményben az olaszok célja volt. Megállapítja a cikk, hogy Nincsic's nem is kapott megbízást a kormány- tól az olaszokkal való tárgyalások folytatására. Az ügyben egyébként a napokban néhány képviselő interpel- lációt terjeszt a szkupstina elé. A tár- gyalások miatt nagy az elkeseredés a parlament körökben is, ahol az a fé- lődés, hogy azok az állam és a nép- érdekei ellen történnek. Az a véle- mény, hogy tárgyalásokra egyáltalán nincs szükség, hanem az ügyet a nép- szövetség elé kell terjeszteni, amely majd kötelezni fogja Olaszországot a rapallói szerződés végrehajtására.

Politikai körökben a „Tribuna“ tá- madása nagy feltűnést kelt, annál is

inkább, mert a lap tulajdonképpen a miniszterelnök sajtóorgánuma.

A muzulmánok földváltása.

A szkupstina szerdai ülése előtt a pénzügyi bizottság plénuma tartott ülést. Napirend előtt elhatározták, hogy a muzulmán bégek földváltása címén 90 millió dinárt állítanak be a május-juniusi költségvetési tizenket- tedbe. A napirenden a törvényegysé- gesítő minisztérium budgetje szere- pel. A radikális és földművespárt- iak a minisztérium megszüntetését kívánták, amit azonban Trifko- vics miniszter ellenezett és kijelen- tette, hogy a minisztérium költség- vetését 600 000 dinárral redukálták, ugy, hogy az mindössze 900 000 di- nárt tesz ki. Ezután a javaslatot a bizottság változatlanul elfogadta.

A szkupstina ülése.

A szkupstina szerdai ülését délt- után öt órakor nyitotta meg dr. Ri- bár elnök. Napirenden a május-ju- niusi költségvetési tizenketted tör- vényjavaslata szerepelt.

Dr. Setyevor előadó felolvassa a pénzügyi bizottság jelentését, majd Lazics Vojta a földművespárti és dr. Pusenyák a liberálisok különvé- leményét terjesztik be.

Ezután megkezdődik a törvényja- vaslat általános vitája. Az első szó- nok a pénzügyminisztert helyettesítő Rafajlovičics erdzseli miniszter, aki bejelenti, hogy a Kormány a mu- zulmánokkal kötött paktum alapján 90 millió dinárt állított be a költség- vetésbe a földváltás címén.

Lazics földművespárti kritikája a javaslatot kifogásolja, hogy még nincs meg az egész évi költségvetés, hanem csak a részletek és a minisz- tertanács raponfa milliós hiteleket

szavaz meg az egyes resszortoknak, a költségvetés keretajn túl is. Köve- teli a kormánytól, hogy tartsa magát a költségvetéshez. Különbösen a föld- művelésügyi minisztériumot támadja, mert nem tördök eléggé az árvíz ál- tal sújtott vidékekkel. Nem fogadja el a javaslatot.

Golouch szociáldemokrata köve- teli, hogy a vasuti munkásoknak is adjanak drágasági pótlékok, valamint hogy a korbáznak nagyobb hitelt szavazzanak meg és hogy az Állami tisztviselőknak folyósítsák a drága- sági pótlék május elsején esedékes második részét. Kívánja a kormány- tól, hogy hatályosabb intézkedések léptessen életbe a drágaág ellen.

Derzics nemzeti szocialista a javaslat bírálásánál elsősorban a köz- lekedésügyi minisztériumot támadja. Szóvátszi a vasuti alkalmazottak helyzetét is.

Setyevor előadó felszólalása és Derzics viszontválasza után elő- nök berekesztí az ülést és a költség- vetési vita folytatását csütörtök délt- után 4 órára küz ki.

A százmillió dolláros kölcsön

— A kölcsönszerződés előnye —

Mára ismeretessé váltak a száz- milliós amerikai dollárkölcson föl- tetelei, amelyekről a szerződést a napokban fogja Kumanudi Koszta pénzügyminiszter aláírni.

A kormánynek kétségtelenül nagy sikere ez a kölcsön, mely hatását a dinár árfolyamának zürichi javulá- sában már erősen érezteti is. Ennek dacára a horvátországi lapoknak egy része erős kampányt indított hogy a kormány ellen a kölcsön miatt és azt írják, hogy a kormány- nak nem áll jogában ilyen nagy- szűzeű kölcsönt perferkuálni. Kri- tikázzák az alacsony, 88 százalékos árfolyamot és a nyolczszázalékos kamatot is, amely a mai valuta- kuzusok mellett egymilliórd 840 millió korona évi tehernek, — nyolczmillió dollárnak — felel meg.

Ez az aggodalom azonban nem alapos és nem indokolt, mert a mai gazdasági helyzetben csakis ilyen nagyszabású kölcsön nyújthat a kormánynek módot arra, hogy a gazda- sági berendezkedés súlyos problé- máját megoldhassa. A kormánynek erre vonatkozó tervei már nagy vo- nalakban ismeretesek; a kölcsön elsősorban vasutónak és kikötői építésére fog szolgálni. Az építke- zések folytán új munkaalakalmak kínálkoznak, ami a pangó gazda- sági életbe friss vérkeringést fog hozni, — nem is szóva arról, hogy milyen elengedhetetlenül nagy zttik- ség van már arra, hogy a vasutak nagy hiányait is pótolják.

Az is ismeretes már, hogy a köl-

csőönosságból harminc millió dollárt az amerikai konzorcium készpénzben fog folyósítani. Ez az összeg ma hétélmilliárd koronának felel meg és teljesen elegendő ahhoz, hogy a kormány külföldi függő tartozásait rendezze vele. Az eddigi hírek szerint ezenfelül még negyven millió dollár — tíz milliárd korona — az országban kerül föl használatra. Mivel bizonyos, hogy ez a pénz nemcsak dollár alakjában jön be az országba, hanem azon a külföldön levő dinárt és dinár-devizát is beváltásra kerülnek, természetesen, hogy ez nagymértékben hozzá fog járulni a jugoszláv valuta emelkedéséhez, ami különben már a kölcsön perfektuálásának hírére megkezdődött.

A viai javulása a gazdasági élet javulási folyamatát is maga után fogja vonni, különösen akkor, ha lényeg beváltásra kerül az a nagy építési és forgalomjavítási program, melyet a kormány a kölcsönhöz fűz és amire a mai árfolyam mellett huszonhárom milliárd koronát kivevő kölcsön módot nyújt.

Mivel a dinár árfolyamának a kölcsön megvalósítása után nagyobb emelkedése és magasabb nivón való stabilizálása várható, a nyolcmillió dolláros évi kamat sem jelent majd oly n nagy terhet az államháztartásban, mint a mai kétfrankos kurzus mellett.

A palicsi strand bérlete

Bírói uton bontják fel a szerződést a bérlővel

Csak tavaly költötte meg a város tanácsa szerződését a palicsi strandfürdő új bérlőivel, Stipics Markó és társai vállalkozókkal. A város tíz évre kötött szerződést olyan feltétellel, hogy a bérlők évi 30.000 korona bérszöveget fizetnek a strand használatáért és ennek fejében a strandfürdő minden bevételét ők iltetik, de gondoskodnak a strand karbantartásáról is és minden javítási munkálatait a bérlők tartoznak teljesíteni.

A szerződésben megállapított időből eddig csak egy év telt, azonban máris olyan vitás ügy merült fel a szerződés felek között, ami a szerződés viszony felbontását fogja maga után vonni. Ugyanis Stipics Markó és társai vállalkozók mindeideig nem fizették meg a városnak a tavalyi hérszöveget sem. Szerződésbeli kötelezettségük megszegését az az indokolja, hogy a tavalyi fürdőszalon igen kedvezőtlen anyagi eredménnyel zárult, ugy, hogy képtelenek a bérllet összegét a bevételből fedezni.

Ezenkívül nem tettek eleget a vállalkozók egyéb szerződésbeli kötelezettségeiknek sem, nem festették be fürdőhöz tartozó épületeket és általában nem fordítottak gondot a strand megfelelő karbantartására. Mindezen felül most még a vállalkozók fel is akarják az új szezonban emelni a fürdő árát.

Mindezeket a felmerült differenciákat a városi tanács szerdaj ülésén tárgyalta és úgy döntött, hogy bírói uton fel fogja bontani a szerződést a strand bérlőivel. A bérllet szerződés még kilenc évre szóla, azonban az adott körülmények közt a város nem akarja a jelenlegi bérllettel a további huzavonát és ezért inkább bírói uton kéri a szerződés felbontását.

Megszünik a Szimplon-express

Drágább és hosszabb az útja mint Magyarországon keresztül

A Szimplon-express, amely hosszú időn át az egyetlen nemzetközi vonat volt, amely az SHS. királyságai a külfölddel összekötötte, rövidesen megszünik, illetve nem megy Jugoszlávián keresztül.

A Szimplon-express Bukarestet köti össze Párisal. Békében ez a vonat Orsova — Temesvár — Szeged — Budapest — Bécsen át közlekedett. A háború után, amikor újra üzembe helyezték, hogy a két ellenséges állam fővárosát elkerüljék, kanyargósabb utat szabtak a számára. Temesvárról Szegeden, Subotícán, Vinkovcán, Zagrebén át Olaszországba ment s úgy jutott át Franciaországba. Néhány hónap óta a Szimplon-vonatot Szegedet is elkerüli, tehát nem érint magyar területet, hanem Subotícáról Csokán és Karlovón át megy a temesvári fővonalra.

A sok kerülő azonban megdrágítja s hosszúvá teszi a Szimplon-express útját.

Időközben pedig az utódállamok között vasuti konvenció jött létre s Románia, illetve az SHS. királyság és Magyarország közt gyorsvonat-közlekedés van. Ma a bukaresti utas 19 órával előbb érkezik Párisba, ha Bukarestből Budapesten és Bécsen át utazik, mintha a közvetlen vonatot, a Szimplont választja. A zagrebi, ljubljana utas is kilenc órai utat és tette meg vasuti költséget tartat meg, ha Budapestén át megy Bukarestbe, mintha a Szimplonon utazik.

Ilyen körülmények közt érthető, ha a Szimplon majdnem teljesen néptelen, illetve csak a helyi forgalomban

vannak utasai s így azzal a tervvel foglalkoznak, hogy megszüntetik.

A Szimplon megszüntetése addig, míg az SHS. királyságnak Romániával való forgalmát nem javítják, a két szomszédos országra nézve igen káros hatása volna. A mai helyzet az, hogy például Subotica és Temesvár között a Szimplonon kívül csak személyvonat közlekedik, ugy, hogy egyes vonatokból Karlovón, Kikindán is, de Zombolyán és Gyertyámoson mindenesetre át kell szállni az utasnak. Gyertyámoson és igen sokszor Zombolyán is meg kell állni s a két város között rövid ut személyvonaton a legjobb esetben is huszonnégy óráig tart.

A két állam vasuti delegátusainak össze kellene már ülni s még mielőtt a Szimplon megszűnnék, a közvetlen forgalom lebonyolítására megállapodni.

Ha az SHS. királyság és Románia közötti forgalmat Magyarországon, Szegeden keresztül bonyolítanák le, akkor arról is gondoskodni kellene, hogy az átutazó utasok ne legyenek Magyarország vizsgálatnak, ellenőrzésnek, letartóztatásnak kitéve. Addig, míg Szegeden az utasokat fekete könyvvél vizsgálják s míg a rejtélyes fekete könyv ellenőrizhetetlen adatai alapján hol kémeznek, hol bolseviknek nyilvánítják s ezen a címen idegen államok alattvalói lesznek a vonatról s letartóztatják — addig a forgalom zavartalanul nincs biztosítva s addig hiába hosszabb és drágább az a kerülő út, amely a magyar vonalakat nem érinti, igen sokan lesznek kénytelenek mégis kerülővel utazni.

Javul a dinár — emelkedik az adó

A dohányárusok és szatócok egy újabb megadóztatás ellen

A vajdasági dohányárusokat, szatócokat és mindazokat a kereskedőket, akik cigarettapapírt és hüvelyt árusításával foglalkoznak, egy rájuk nézve sérelmes pénzügyminiszteri rendelkezés tartja izgalomban.

A múlt év decemberében a pénzügyi kirendeltségek azt a rendeletet kapták, hogy a dohányárusoknál, szatócoknál és más kereskedőknél lévő cigarettapapírt és hüvelyt készletéről készítsenek pontos kimutatást. A rendelet intenciói szerint a készletek összeírása meg is történt. Annak idején a kereskedők érdeklődtek az összeírás célja felől és illetékesektől az a felvilágosítást kapták, hogy ezeknek a cikkeknek a külföldről való behozatalát akarja a pénzügyminisztérium megakadályozni. O-Szerbiában ugyanis a cigarettapapírt hüvelyt és gyufa árusítása monopolizált jog és ilyen alapon akarják nem csak a behozatalt megakadályozni, hanem a monopolizálás elvét a Vajdaság területén is megvalósítani.

A készletek összeírása megtörtént. A kereskedők készleteiket árusították a december előtti beszerzési áron anélkül, hogy a későbbi, de a készletek összeírásából származó következményekkel számoltak volna.

A második rendelet.

Nem régiben — mint mejrítuk — újabb rendelet érkezett a pénzügyi kirendeltségekhez. Ez a rendelet hivatalozik a decemberben eszközölt összeírásokra, amelyek adókievetési alapot szolgáltattak. A pénzügyminisztérium elrendeli a decemberben ösz-

fennállása óta sem adtak el annyi cigarettapapírt és hüvelyt, mint amennyi után most kell adót fizetniük.

Mit mondanak a hivatalos tényezők.

Munkatársunk hivatalos helyen érdeklődött az új adó ügyében, ahol a következő felvilágosítást kapta:

— Az első rendeletben, amelynek alapján a készletösszeírások megtörténtek, tényleg nem volt arra hivatalozás, hogy azok egy későbbi megadóztatás alapját fogják képezni. Világos, hogy így az illetékeseket nem is figyelembe vettük, hogy az összeírások megadóztatás céljából történnének. Ha az eladási árba nem kalkulálták bele a most kifizendő adót, az tényleg súlyos veszteséget jelent rájuk. Mi nekünk végre kell hajtani a kapott intézkedéseket, adóról lévén szó, a kifizetés megadása esetén executiv módon kell eljárniuk. Foglalatokat fogunk eszközölni, de a kirott összegeket be kell hajtaniuk. A behajtás után mindenki, aki magára terhesnek tartja a kivetett összeget, felelbehet.

A kereskedők panasza.

A rednelet már ismeretes a kereskedők előtt. A kifizetési felszólítást már közzétették. A rendelet valóságos vihart idézett elő. Amint értesülünk, közös akció megindításáról tárgyalnak az összes vajdasági érdekeltek. Szerdán délután meg egy próbakísérletet tesznek az itteni pénzügyi igazgatónál, akitől a több milliót jelentő adó elengedését kéri. Ez a tárgyalás nem kecsgetet azonban az adó eredménytel, mert a suboticiai igazgatóság csupán közvetítő szerv és így nincs hatásköre az adó elengedésére. A kereskedők abban az esetben, ha Subotícán nem kapnak jogorvoslatot, elhatározták, hogy egy bizottságot fognak Novisadra a kerületi pénzügyigazgatóságához küldeni és ott kéri a rájuk nézve több milliót jelentő jogtalan megtérülés megsemmisítését. Ha azonban a novisadi ut is eredménytelenül végződik, akkor Novisadról egyenesen Beogradba mennek a pénzügyminiszterhez.

Megdrágul a villamos

A városi tanács csak a palicsi viteldíj emeléséhez járul hozzá

Az árak állandó emelkedésében a suboticiai villamos sem akar elmaradni.

A villamosvasut igazgatósága ugyanis beadványt intézett a város tanácsához, amelynek hozzájárulását kéri arra, hogy a villamosvasuti viteldíjat a szakaszjegyek kivételével felemelhesse. Az igazgatóság kérelme szerint a szakaszjegyek változatlanul két koronába kerülnek továbbra is, azonban a Radonovácig szóló 4 koronás jegyek ezentul 5 koronába, a palicsi febejáraig érvényes 5 koronás, valamint a strandig szóló 6 koronás jegyek pedig 8 koronára emelkednének.

A beadvány hivatkozik arra, hogy a legutóbbi tarifamegállapítás óta a villamosvasut üzemköllétségi mintegy száz százalékkal emelkedtek. A szén 2000 koronával drágább, mint tavaly volt, úgy jtt, mint az olaj árának emelkedésénél 50 százalékos emelkedés mutatkozik, míg a többi anyag átlag 100 százalékkal drágult a legutólsó esztendőben. Hivatkozik a villamosvasut igazgatósága arra is, hogy

a legutóbbi farifmegállapítás óta három alkalommal emelte a gyár a munkabéreket, valamint, hogy eddig menéjeryenkint csak öt-fizet fillér volt a bélyegvételék, míg most a súlyos forgalmi adón kívül még tíz százaléket kell fizetni a bruttó-bevételeiből is egész 1918-ig visszamenőleg, ami egy millió koronánál nagyobb terhet jelent a vállalatra.

A város szardaj tanácsülésén foglalkozott a villamosvasut igazgatóságának a menedjkek emelése ügyében betervezett beadványával és hosszabb vita után úgy döntött, hogy a kért viteldj-emelések közül csak a palisai strandig szóló menéjeryek árának egy koronával való felemelésehez járul hozzá, a többi viteldjkek emelését azonban elvben nem hagyja jóvá.

Amint értesülünk, a villamosvasut igazgatósága a városi tanácsnak flyenirányu döntésében nem fog megnyugodni, miután az igazgatóság tapasztalata szerint ugyis kevesen veszik igénybe a villamos egész a strandig, ugy, hogy a csak erre a vonalra engedélyezett áremelés nem fedezné a villamosvasut megnövekedett költségeit.

A letelepedési engedélyek ügye

Minden méltányos esetben megadják a tartózkodási engedélyt

A mult év végén a rendőrhatalóság szigoru rendelkezést adott ki arról, hogy a Suboticán tartózkodási engedélyt kell kérni. Néhány nappalatt több száz kérvény érkezett be a városi tanácshoz a letelepedési vagy tartózkodási engedélyekre vonatkozólag, ugy hogy a kérvények letárgyalása nagy munkát okozott és sok időt veti igénybe.

Még most sem tárgyalják le valamennyi kérvényt, azonban a legtöbb esetben már mégis meghozták a döntést és ez a legnagyobb fokig megnyugtató a Suboticán tartózkodó idegenekre nézve. A városi tanács teljesen méltányosan mérlegelte mindazokat az okokat, amelyek az egyes kérvényekben fel voltak sorolva és minden olyan esetben, a melyben a kérvényező igazolni tudta hogy Suboticán állandó foglalkozással bír, megadta eddig a tartózkodási engedélyt. Általában a sok kérvényező főül cddig csak igényeket utasítottak el és ezekben az esetekben is megvan még az érdekeltek a felebbzési joga a belügyminiszteriumhoz.

A letelepedési engedélyeket már nehezebben adja meg a város és többnyire csak folytatólagos tartózkodási engedélyeket adnak azoknak is, akik már évek óta állandóan Suboticán laknak, sőt itt üzletel, vagy ingatlannal rendelkeznek. A tartózkodási engedélyek egészen különböző időtartamra szólnak: a legtöbbben félvve kapták meg az itt tartózkodásra szóló engedélyt, de vannak három hónapra, egy évre s bizonytalan időre szóló engedélyek is.

A kérvényezések és jelentkezések alapján a városnak most már elég pontos jesszéke van a Suboticán tartózkodó idegenekről és a még hat átkös néhány kérvény letárgyalásával rövidesen teljesen rendezve lesz az idegenek itt tartózkodásának egész ügye.

Lloyd George békeakciója Genuában

Elkészült a békeegyezmény tervezete — Poincaré magyarosza harcias kijelentését — Magyar-román-cesh tárgyalások

A genuai konferencia tegnapi napjának legfontosabb eseménye az, hogy elkészült annak a békeegyezménynek a tervezete, melyet az európai hatalmak egymással és Oroszországgal kell kötnök.

Lloyd George, aki a konferencia utolsó napján is feltétlenül a megegyezés létrehozására törekszik és még mindig bizik abban, hogy sikerül az oroszokkal megegyezésre jutni. Szemrehányást tesz az orosz delegációnak amiatt, hogy tulozott követeléseket támaszt és a béke érdekében a kölcsönös engedékenység szükségességét hangsúlyozta.

Lloyd George törekvéseinek tegnapi támogatója is akadt Birkenhead lordkancellár személyében, aki váratlanul Genuába érkezett. Birkenhead, aki Lloyd Georganak politikai ellenfele és az angol koalíciós konzervatív párt feje, kijelentette, hogy Európa pusztulása rohan, ha a konferencia eredmény nélkül fejeződik be. Angliának szerinte az az álláspontja, hogy minden civilizált országnak jogában áll, hogy maga válassza meg államformáját és azt a nézetét nyilvánította, hogy a szövetségi kormányt az orosz nép választotta.

A két államférfi beszéde egyben válasz Poincarének is, aki tegnapi már kénytelen volt bar-le-duc-i beszédét is módosítani. Magyarosza a Németországba való bevonulásról tett szavát és kijelenti, hogy a francia kormány hajlandó magát a jóvátételi bizottság döntésében alávetni.

A konferenciával kapcsolatban egybéként újabb olyan hírek kerültek forgalomba, hogy a genuai tárgyalások Lloyd George távozásával nem érnek véget. Az angol delegációt a miniszterelnök távollétében hírszerint Birkenhead lordkancellár fogja vezetni és meghosszabbítják a konferenciát mindaddig, míg az orosz probléma tekintetében végleges eredményt nem érnek el.

A békeegyezmény tervezete

Genua. Lloyd George tegnapi adatai Rathenauinak a békeegyezmény tervezetét. Barthou is közölte a tervezet a francia küldöttség jogi szakértőivel. A tervezet nem hozták nyilvánosságra, míg a szakértők véleményüket nem közölték Lloyd Georganak és az esetleges változtatásokat nem vitték keresztül.

Genua. Tegnapi este Lloyd Georgan tárgyalta a leszerelési programról, melyen a kisanantant Benes képviselte. Megállapodás nem jött létre.

Anglia és Oroszország

Bécs. A Neue Freie Presse genuai tudósíójának Lloyd George kijelentette, hogy szíriának kiart ama hite mellett, hogy a konferencia kedvező eredménnyel fog végződni. *Anglia kész Oroszországgal szemben engedményekre, ha Oroszország nem támaszt nehézségeket.* Ha Genuában nem jönne létre megegyezés, nagyon sötétnek látna Európa jövőjét.

Bethlen beszámolója

Budapest. Bethlen miniszterelnök tájékoztatta a sajtót a genuai konferenciáról. Közölte, hogy tárgyal a román miniszterelnökkel és megegyeztek abban, hogy a konferencia befejezése után megkezdik a román magyar kereskedelmi szerződésre

vonalkozó tárgyalásokat. Egyelőre kompenzációs szerződés megkötésére fognak törekedni és igyekezni fognak hogy a szerződést az ősszel erektüljálják. Ugyancsak megállapodott Benessel is, hogy a konferenciái után folytatni fogják a Maribadban és Prágában megkezdett tanácskozásokat. Ki fognak térni minden kérdésre, tehát a politikai-kra is, elsősorban a kisebbségi ügyek tárgyalására.

Elutaznak a delegátusok

Genua. Theunis belga miniszterelnök és Hermes német pénzügyminiszter elutazott Genuából. Wirth kancellár értesítette Lloyd Georget, hogy hamarosan visszatér Németországba.

A közlekedési bizottság befejezte munkáját

Genua. A közlekedési bizottság szerdán befejezte munkáját. Elhatározták, hogy ratifikálni fogják a barcelonai határozatot, új konvenciókat kötnek a vasuti, kikötői és flyamforgalmi ügyekben, amint azt a békeszerződés előírja. Kötelezőnek ismerik el a barcelonai egyezményt, az érdekelt államok igyekezni fognak, hogy a portorosei egyezményt ratifikáltassák.

A londoni szakértői konferencia határozatai szerint az összes utóállamok azonnal változtatlanul ratifikálni kötelesek a portorosei egyezményt. A kisanant államai ezt nem akarták elfogadni, míg az olaszok a magyar delegáció támogatásával mindent elkövettek, hogy azt elfogadjassák. Vétel is az angol delegátus javaslatára a rapallói szerződés ügyében és a ratifikálás kötelezettségéről szóló passzust elhagyták.

Ezzel a bizottság munkáját befejezte; a rezolúciót a konferencia plánuma elé terjesztik elfogadás végett.

Nincsics tárgyalásai

Genua. Azok a javaslatok, melyeket Nincsics tegnapi átnyújtott az olasz delegációnak, negyven megnevezették a rapallói szerződésről folyó tárgyalások menetét. Az olasz sajtó most a jugoszláv delegációt teszi felelőssé a tárgyalások sikertelensége miatt. Jankovics Velizart is támadják a lapok, azzal vádolják hogy szándékosan zavart akar előidézni. Az olasz sajtónak ez a magatartása a rapallói szerződésről folyó tárgyalások alkalmával, nagy kihatolást okozott a jugoszláv delegáció körében.

Olívetti olasz delegátus, a gazdasági bizottság tagja külön előterjesztésre kérte a jugoszláv delegációt, a gazdasági bizottság ülése előtt. Ezt a kívánságát teljesítették, a S. H. S. delegátusok azonban ez alkalommal is megmaradtak álláspontjuk mellett.

Tárgyalás az albánokkal

Genua. Sumenkovic és Stefanovic jugoszláv kiküldöttek ujra tanácskoztak Fraserivel, az albán delegáció vezetőjével, aki kérte, hogy a S. H. S. királyság vasútvonalait létesítsen Durazs és D-bar között. Fraseri annak a kívánságnak adott kifejezést, hogy a két állam minél jobb szomszédai viszonyba kerüljön egymással.

Subotica az éhező oroszokért

— A segélybizottság felhívása —

Az S.H.S. királyságban Oroszország éhezőit indított gyűjtési mozgalom Suboticára is eljutott. A Vajdaság többi városaiban, községeiben már mindenütt jelentős eredményeket ért el ez a mozgalom. Szerdán végre Suboticán megalakult a gyűjtést rendező bizottság, amelynek élén Tabakovics Miklós alpolgármester áll. Az éhező oroszok megmentésére alakult bizottság a következő felhívást bocsátotta ki:

Suboticiak!

Az európai és amerikai kultúr-nemzetek példájára nálunk is bizottság alakult az éhhalállal küzdő Oroszország megmentésére. Itt Suboticán, Jugoszláviának ebben a legnagyobb és leggazdagabb városában is megkezdte a bizottság működését.

A bizottságban vallás és nemzetségre való tekintet nélkül oly személyek foglalnak helyet, akik tudatában vannak magasabb hivatásuknak: menteni ami még menthető. A bizottság felkéri a város lakosságát, hogy tegyen eleget legemlébb emberbaráti kötelességének, hozzon akár milyen csekély áldozatot is az éhező oroszoknak.

Emberi kötelességünk, hogy most, a legválságosabb pillanatban tegyük lehetővé Oroszország megmentését. Nem szabad elfelejtünk, hogy Oroszországnak millió és millió gyerek, nő és férfi éhezik, akik kenyér helyett füvel, földdel, több helyen emberi holttestekkel táplálkoznak.

A város lakosságát a bizottság igazolvánnyal ellátott tagjai keresik fel, mindenkinek legszentebb kötelessége ezekben a nehéz percekben az adakozás. *Váitson mindenki szelvényit* (minden szelvény egy kenyérrel jelent az éhezőknek) *és adjon* anyagi helyzetéhez képest *pénzből segélyt.*

Az adakozók neveit közöljük a nyilvánossággal.

A bizottság bizik a város lakóinak nemmes szívében és ember szeretetében.

Tabakovics Miklós
alpolgármester
az éhező oroszok gyűjtőbizottságának alelnöke.

A suboticiai bizottság felhívása azt hisszük, nem fog süket fülekre találni. Az orosz faluk, városok sok százezer éhezője a rettenetes kínok eltomplit nézésével várja a segítséget.

FÜZŐTEREM!

Ajánlom elsőrendű selyem és drill anyagból készült

tűzőkülönleges selymet.

Parisi méltartók. Orvosi haskötők. Regi tűzőket alkant javit és tiszt.

Dimitrijevics Juliska

Skotus Viatora ul. 10.
A főpostától 4-ik házban.

Egy délelőtt az orvosi rendelőben

Éd már jóval tíz után érkeztem. A rendelő előszobájában két asszony ült, két asszony, akik az orvosra vártak. A fogadó idő kezdete régen elmúlt, tizenegy felé járt már az idő, az orvos ur azonban még mindig nem jelentkezett.

A két páciens várt türelmesen. Mindketten olvastak valamit illusztrált lapot, amit ott találtak a rendelő előszobájában. Az asztalon. Az egyik, aki valami jómódu iparosasszony volt, telt, nagydarab teremtés, úgy ötven felét, ezer koronás boával, két kosztümruhában, az illustration fotografijával szórakozott. Lapozás előtt mindig megnyalja az ujját. Az egyik párisi félcsond meztelen karját nagyon megguszálta. Dony Eisler fényképe alatt a szöveget is elolvasta, betűzve a német szavakat, miközben szájával gesztikulált, mint öreg parasztok, ha rászánják magukat az olvasásra. A fotójé úgy ült, mint aki meg akarja őrizni méltóságát: feszesen, kiszámított, de ügyetlen pózban, két lábát keresztberakva, ünnepélyesen, mint egy bábu. Széles derekát beleszorította fözöbe, jó erősen, hogy karsúnak lássék. A kalapja régi divatu volt, piros tollal széles karimával, mint a burkalapok. Valami egészséges vendéglősné benyomását tette. Az arca majd ki csattant, szemek körül az őreség hieroglifái rajzolódtak, puha, lefedett bőre pudefes volt, pudefes különösen az orra körül. Amikor az illustration végére ért, felvett egy-egy Borszem Jankót, de nem tettsett neki és hamarosan visszatele. Megunta az olvasást. Ugy-látszik belefáradt. A Poprádi fürdő katalógusát még sem nézte. A szobát vizsgálta körül. Azt a képet, amelyiken egy tiroli legény ölelt egy tíri lányt, hosszasan mustrálta és elmosolyodott...

A másik asszony: törékeny, neurasztidni, fiatal. Az arca intelligens. Fehér arcán egy érdekes szemölcs — a szája szögletén. A Faunba temetkezve a hirdetésekot olvasta. Látszik rajta, hogy muszájból vesződik a német újsággal és nagyon türelmetlen. Ha valamit zörren a folyosón, fölriad és két ovális szemé az orvos léptét figyeli. Főlnéz az órára. Pár perc múlva tizenegy.

Egy sápadt, halovány, zöld nyak-kendős fiatalember jön be. Kicsit félszeg: nem tudja mit csináljon. Rám néz, mintha valamit kérdeni akarna. Odamegy a rendelőszolga ajtájához és elolvassa a felírást: »Rendel 10—12-ig.« Hallgatódzik. Azt hiszi, az orvos bent van már valamelyik páciensével. A vendéglősné tetőtől-talpig végig nézi a jövevényt.

— Nincs még itt a doktor ur?
— Nincsen — feleltem a tétova félszeg fiatalembernek — várni kell.
Köhögni kezd. A tudóbaj csak úgy visít az arcán.

Leül mellém és úgy szokásból, hogy a kibírhatalan csönödet elbirja, fölvesz az asztalról egy Érdekes Ujságot.

Csöngetnek. Az orvos jön. A szobalány kifut élébe, hogy kinyissa neki a kaput.

Pápaszemes, negyvenév körüli ember. Az arca himlőhelyes, siet, végignézt rajtuk és bemegy a szobába.

A vendéglősné föláll. Ő az első. Az orvos fehér köpenyben kényszeredett

udvariassággal beinvitálja.

A törékeny, fiatal asszony leteszi a Faunt, Prolog. Most veszem észre, hogy arcá egy fekete folt van. Eggett sebz. Régi, Ujjai hosszúak, karcsuk, mint egy zongoraművészé. Ha nem csalódom, hisztérika. A szemé alatt lilakék árok. Idegeit akarja valószínűleg gyógyítani.

A tudóbajos kalapjával vesződik.

Az elátkozott város

— A bitolji pánik —

Ejféltutáni egy óra. A Prilep-Bitolji országon robog az autó Bitolji felé. *Lemaics* ezredessel, a hadügyminiszterium kiküldöttével fázva húzódunk meg a rozoga autó sarkában, a rossz macedonai országutakon. Nagyokat zökken a kocsi. Koromsőét van. A látóhatár széle egyszerre világosodni kezd. Bitolj — mondja hátrafordulva a sofőr. — Mintha pirakodna messze, a fény egyre terjed az égen és ahogy közeledünk Bitoljhoz, hatalmas lángnyelveket látunk, szüke füst csavarodik az ég felé: égnek a bitolji katonai raktárak.

Bitoljban

Az autó elérte az első házakat. Harsány kiáltás hangzik fel és a offőr ijedten fékez. Egy katona áll és őitünk és azt mondja, hogy senkinek sem szabad bemenni a városba. Az ezredes előveszi az írásait, én is megmutatom a papírjaimat, valahonnan előkerül egy tiszt és meheünk tovább. A tiszt még utána szólt a sofőrnek, hogy lassan haljtsion, mert

az utcák tele vannak srópnelekkel, gránátokkal,

ha nem vigyázunk baj lehet. Lassan ánszorog az autó. A sötétben a házaknak csak a kontúrját látni, a kocsi lámpája néha ráveti a fényét gy-egy házra, ablaktalan, lecsuszott fedélű házak pislognak felénk. Komor csend van. Emberi életnek semmi nyoma, még kutyaugatást sem hallani.

Vége egy ablakból lámpafény villog ki. Odahajtsunk, és ijedt képi suhanc jelentkezik és ijedt mondja, hogy a „Bosna“ szállónál vagyunk.

— Van szoba, kérdi az ezredes?
— Van, — mondja a gyerek, de nincs rajta sem ajtó, sem ablak.

Akik már visszajöttek.

Mikor szállunk, látjuk hogy a Bosna szálló „éttermében“ társaság van. Hivatalnok féle emberek ülnek körül egy asztalt és csendben teázának. A hatámas terem közepén kis dombocska van az összesöpört törmelék-köböl. A terem egyik oldalán leomlott a fal, ott asztalok és székek hevernek egymásföle rakva. A teázó társaság meglepetten néz ránk. A robbanás után ők tértek először vissza és félve bujnak össze északára az étterembe.

— Még nem vagyunk túl rajta, szólal meg a bemutatkozások után az egyik, még ég, a nehéz gránátok még ott vannak. Mi lesz ha az is felrobban. És az álmatlan éjszakáktól, az izgalmtól, a rettegéstől sápadt és gyulladt szemű arcok némán merednek az asztalra. Kérdézetni kezdtem és lassan megoldódtak a nyelvek. Beszéltek, hol szaggatottan, hol gyorsan. Megfogták a karomat, felémhajoltak és zaklatott hangon mondták:

Akárhogy próbálja, mindig elfordul a térdéről, de idejében elkapja. Egyszer aztán a kalap mégis lefordul. A tudóbajos fiatalember utánakap, de már késő: az asszony ölébe esik.

— Pardon — mondja — és utána nyul.

Az asszony felényesen, sértődötten és megbocsáthatatlanul:

— Kérem...

— És tudja, ott a vizimalomban, amikor jött az ötödik robbanás... és odaköpnak a fülüköz az emberek és becsukják a szemüket.

Az idegsokkos tanító

Egy tanító — Jevremek szólították a többiek — elkezd mondani a menekülést. Elmondja, hogy az első nagy robbanásnál ijedten egy ház tövébe menekült. A ház inogni kezdett, mire elfutott, futott az ucca közepén lélekszakadva, kétségbeesve és akkor jött a második robbanás, és elkapta, a földhöz vágta úgy, hogy eszméletlenül feküdt percekig a földön.

Egyre szaggatottabban, el-elcsukló hangon mesél a tanító, míg egyszerre kiszakad a torkán a sírás. A hatalmas ember zokogva borul az asztalra. Nem bírják az idegei. A többiek mesélik, hogy azóta folyton sír. És az ut-hat ember meséjéből, akik a robbanás-kor a város különböző pontjain voltak, elem túrul a minden fantáziát meghaladó, borzalmas pánik képe.

Kedden volt, a pravoszláv husvét harmadik napján. Ünnepelt a város, az egyik vendéglőben koncertre készülttek, ki-enckor vége volt az istentiszteletnek is.

— Mozsárügyukat sütögetnek valahol, mondták egymásnak az emberek, mert sűrűn hallatszot távoli övések zaja. Tolongott a nép a templom előtt. A mozsárügyuk puffogása egyre tartott, majd hirtelen nagy dördülés futott végig a városon. A lakosság nyugtalanzkodni kezdett. A pályaudvar felől mintha füstfelhők is látszanának.

A tömeg a templom körül megmerevedve nézett a pályaudvar felé, amikor tizen-huszan egyszerre elkiáltották magukat: *égnék a municíós raktárak!* A dördülések egyre nagyobbak lettek, a füstöt már egész jól lehetett látni és az embertömeg — közben megteltek az uccák férfiakkal, asszonyokkal, gyermekekkel — egyszerre megmozdult, futni kezdett ki a városból.

A pánik

Negyed tíz körül történt az első nagy robbanás. *Irtózatoss, föllehatító dördülés, a pályaudvar felől egy száz méter magas lángoszlop csapott fel, az ablakok csörömpölve zúzódtak össze, a háztetőkről mintha egy láthatatlan kéz söpörte volna le a cserepeket és sűrű, fekete füst borította be a várost. Percekig látni sem lehetett.*

— Az emberek némán meredtek egymásra egy percig, aztán kiáltott a tömegből a rémület.

— Meneküljünk!

— *Segítsé, segítség!* — ordított mindenki és abban a pillanatban mindenki rohanni kezdett. Esztelen futással rohant a harmincezer ember, jajgatva és átkozódva, sírva és brutálisan birkózva a szűk utcákon. Apró gyermekek futottak, anyák a gyermekeik nevét kiáltották, nők,

alig felöltözve, a rémület hangjai etetőlték a várost. Akkor jött a második robbanás. Még borzalmasabb, még irtózatossabb, mint az első. Dante fantáziája nem gondolt el ilyen borzalmakat.

A tömeg ekkor már kiért a mezőkre. A második robbanás légnyomása a gyengébbeket, a gyermekeket a földre sújtotta. Hisztérikus asszonyok fetrengtek az országon. Egy óra asszony holttan vágóított el, megölte a rémület. Ösz családapák elfelejtették gyermekeiket, feleségüket és a menekülő élet ösztönével rohantak el, messze a várostól. A fekete, fojtó füst pedig egyre terjedt, sűrűbb és sötétebb lett. Valakiből kiszakadt egy állati ordítás, hogy *mérges gázok füstje terjed*. Még vadabb lett a rohanás, még borzalmasabb a pánik.

Néhány kocsi került elő, az erősebbek fölkapaszkodtak rájuk, ezreket ígértek a kocsisnak, hogy el, minél gyorsabban el az elátkozott városból. Elifáradt a rohanó tömeg — Bitoljából kifelé, mindenütt hegynek visz az ut — és megálltak egy percre.

— Ég a város, zugott egyszerre végig az uton és a meggyőört emberek látták, hogy borzalmas lángnyelvek nyaldossák az eget.

A pánik, mintha egy kissé elült volna, a várost már kilométerekkel maguk mögött hagyták, a menekülők, akiket a halálfélelem eddig minden emberi érzésüktől megfosztott, kezdtek magukhoz térni. És az anyák ebben a pillanatban gyermekeik nevét sirták, a kislányok eltörtult arccal keresték az anyjukat, jajogva sirt köröskörül az egész város lakossága.

Közben a robbanás egyre tartott. Már az ötödik borzalmas detonációba reszketett bele a levegő, de a menekülő ezrek lassan-lassan elértek az erdőt.

A háruk mögött égett a város, a füsttől fekete volt az ég alja és esni kezdett a hideg eső. A hegyoldali falvak népe jött fogadni a menekülő várost.

Valahonnan egy autó is előkerült, elvitt egypár embert Prilepbe, akik rémületen táviraóztak Beogradba, hogy „fölbombacsa a bitolji municióraktárak, ég a város, romba-dölte a házak, ezrek fekszenek a romok alatt“. Mert akkor még nem tudták, hogy minden ember elmenekülhetett és csak két őregasszonyt ölt meg a rémület.

Igy mesélték a bitolji borzalmat éjszaka, a Bosna-kávéházban. Hajnalban megénezem a várost.

Lampel Béla.

Molykár ellen megóv
SPITZER LAJOS SZÜICS
SZÖRMEÁRÚHÁZA
SUBOTICA

Nálam vásárolt áruknál
50% kedvezmény

A rémület színháza

— A párisi Grand Guignol műsora —

Természetesen a párisi Grand Guignolról van szó, amely a háború rémületben és borzalomban gazdag évei után sem veszítette el vonzóerejét és bőségesen ontja hátborzongató szenzációit az a fajta szórakozásokra éhes közönség számára. Legutóbbi szenzációja *Lauman és Dulluit* egyfelvonása. „A virág árnyéka”. A kis darab Kinában játszák, ahol a szerelmesek ma is ráérnek egymásnak verseket írni. Egy fiatal kínai asszony a hősnő, aki megcsalja az urát. A férj rajtakapja a szerelmeseket s arra itti őket, hogy koporsóba feküdjenek s az után mindkettőt keresztülifűrészeljék. A fiatal asszony dajkája azonban megtudja, mire készül a férj és leszurja őt. Másik szenzációja a rémület színházának „Az élő ember háza” című Claude Farrère regényének a dramatizálása. Egy Rehm nevű író sürítette egy felvonásba a Farrère-regényt, amelynek — mint ismeretes — egy amerikai tiszt a hőse, aki egy nő üldözve, eltévedt a Rajna mentén s ott a hegyek alchímista szellemét kísértik. A két dráma mellett két komédiát is bemutat a Grand Guignol. Az egyik *Gignoux* műve, címe „Kamé-Sutra” és azt a reakciót mutatja, amelyet a híres indiai szerelmeskönyv olvasásának produkál a spießbürgereknél, a másiknak „Madame de Rhones” (A látóknő) a címe, ezt Bronnaud és Michel írták s egy Madam de Thébest figuráz ki, aki mindenki nek a veséjére lát, csak éppen a férjének nem, aki vigan csalja. A kis darabnak a pontje, hogy a látóknő véletlenül megtudja férje kiruccanásait, szemrehányást tesz neki s most már a férj is csalakodzik azokhoz, akik lelkesednek a jósno csodás tudományáért. Egy másik párisi színház, a „Theatre des deux masques” szintén éjfajta darabokat mutat be. Kiemelkedik közülök Coumann és Bouche darabja: „Dr. Moreau szigete”, amely H.G. Wells ismert regénye nyomán készült.

Budapesti és bécsi spekulánsok

összevásárolják a berlini házakat

Legujabban Berlinben a házak kezdődött meg a spekuláció. Budapesti és bécsi vállalkozók vásárolják össze a berlini házakat, felhasználva a márka árhanyaló kurzusát. Általában szédületes spekuláció folyik Berlinben a házakal. A bécsiek tereték rá a berliniek figyelmét erre az üzletre. A bécsieknek e téren már nagy tapasztalataik vannak, ott a pénz elérhetetlenebb hamarabb kezdődött, mint Németországban és a pénztől való menekülés ott már mult év tavaszán házak felé vette az útját. A bécsiek már tavaly megtanulták, hogy a tulajdonjog átírása nélkül is százezreket, sőt milliókat lehet keresni az összevásárolt és továbbadott bérházakon. Amióta a márka Zürichben kettő alá csuszott, a bécsi iskolát végzett spekulánsok Berlinbe helyezték át működésük színterét és magukkal hozták egy csomó budapesti vállalkozót is, akik bizo-

sen egy gondolkodnak, hogy nem árt, ha magyar korona helyett berlini házokban tartják a vagyonukat, melyhez így bejósban tud hozzáférni az otthoni odohivatás és amely vagyon a német pénz hirtelen leromlása következtében minden nappal nagyobb értékűvé válik.

Azért a berlini benszülött spekulánsokat sem kell sajnálni. Ők is buzgón résztvesznek abban a nagy hajszában, mely ez év eleje óta a berlini bérházak összevásárlása érdekében megindult s a szédületes arányú valutapeszekeláció mellett a tőzsdések szívesen

Nagy nevek kis hirdetésekben

Hogyan hirdetett Vörösmarty, Széchenyi, Ybl és Barabás nyolcvan évvel ezelőtt — Szijj Sámuel erőművész szomorú nyilatkozata, a két Schlesinger vetélkedése, a Pilvax-kávéház megnyitása, olcsó lakások és egyéb hirdetések a magyar újságcsinálás romantikus korából

Hirdetéseink tükrében ép úgy megtalálhatod egy nép arculatát, mint irodalmában vagy művészetében. S ha kíváncsi vagy egy kor jellegére, olvasd el hirdetéseit. A magyar nemzeti megújulás korában, a mult század negyvenes éveiben, a magyar nyelv úgy áll a közérdeklődés homlokterében. A hírlapok, még a legelterjedtebbek; Helmetközi Jelenkor, sőt Kosztuti Pesti Hírlapja is, csak hetenként kétszer jelennek meg, ezzel szemben az irodalmi lapok háromszor, négyszer, ötször, sőt naponta. Ez az aramat teljesen kifejezre jut a kor hirdetéseinben, melyek közt kétségtelenül az irodalmi vonatkozásúak a vezető szerep; ott vannak leg többben: övek a legnagyobb betű s a széles hirdetésmézők privilégiuma. Vörösmarty, Bajza uttóró irodalmi folyóirata például így hirdet:

Athenum
tudományos, kritikai és szépliteratúrai folyóirat, mely hetenként háromban jelenik meg egy évben, előfizetési minden kiz. postai utalvánál félre 5 ft 48 kr., árujegyre 2 ft, helyben (Doroz-tica 222. szám) félre 5 ft, évenegyre 2 ft 30 lral pengő pénzben.

Kiadók: Schedel és Vörösmarty Szerkesztő: Bajza.

Arisztokratikus fényt áraszt magukra s a művelteivel is eseményt jelez ez a hirdetés;

Gróf Széchenyi István legújabb munkája: A Kéret népe. 1841. kapható

Pesten, Heckenast Gúszlyóvát ára 3 frt, 20 kr. pengő.

Megható olvasmány a hirdetések között Garay Jánosnak, a „Kont” híres szerzőjének előfizetési felhívása:

„Te éve körülbelül, mióta írtam munkáim több hazai szerzőjeink s belsőit lapjainkban szétszórva a t. c. hárszög kezében vannak; érdemcsék tartják-e a magyar szép világ munkáimnak e nemet leheté egészé olvasztva s bírn; azon szíves határozatod függend, melyet e felszólítástomat pártolnád; vagy vissza vetend. — Az előfizetés 2 azaz két forint pengőben.”

Petrichvech Horváth Lázár, a „Honderű” és „Pesti Salon” szerkesztője, „jó eleve és címírás pontossággal” kéri az előfizetéseket, „mert a nyomtatandó példányok száma a hétszázat alig leendően meghalad, később teljes számú példányokkal udvarolni nem foghat.”

A „Magyar Élekek” beharangozában viszont Frankenburg Adolf az írói tiszteletdíjak mértékét is megszabja; elképken:

„Azon t. c. honi írónak, kik jelen állatunkat hazájai bszaltonnal és szeretettel előszóttani méltóztatnak, minden nyomtatott ívél 16 pengő forintnyi tiszteletdíjjal kedveskedünk.”

Landerer, a Pesti Hírlap kiadója csak 12 forint fizetésre kötheti le magát. Minthogy akkoriban egy irnok évi fizetése 200 forint volt s a feantóttak iratok a minimálisak. — Petőfi nem sokkal később egy verséért 100 forintot

átnéznek a bérházak piacára is, tudván, hogy ott most sok-sok milliót lehet keresni.

Volt idő, amikor mindenki valutat vásárolt Berlinben. Aztán elkövetkezett az ékszerek összevásárlásának divatja. Legujabb divatja a spekulációnak; bérházak vétele. Ennek is nagy része van abban, hogy az értékpiacon megcsappant a forgalom, mert a pénz, melyet a valutiapiac eddig nem abszorbeált, a játékosok felreteszik s a mindennel nagyobb hasznot ígérő házspekuláció céljaira fordítják amelyn aztán milliókat keresnek.

is kapott, — meg kell állapítani, hogy a negyvenes évek íróit elég jól fizették.

És itt mindjárt mondjunk is bucsut költsémeink és irodalomnak. A következő hirdetésekben már a reális élet: mezőgazdaság, ipar és kereskedelem felbuzgó vérárama lüktet.

Lezka-Pili ezútt „öt telken hét szolgált ember, a velük járó dézuma, füstpénz s urbíri tartozások szabadkézből átvethetők”. Különféle „erőművészek” ajánlkoznak. Köztük Szijj Sámuel, akit „többféle szecsavágók és más mindenféle emberi vagy állati erőre készült gazdasági műszerek” kaphatók. Ez a Szijj Sámuel külön boldogtalan ember lehetett, amint az alábbi hirdetés mutatja:

Intés.

Kovács Borbála volt hívesem utalirát, folyó év Martius hóban elhogyván, s az e lenem indított váloger ürügye alatt adásokat kezdven csinálni, figyelmeztetk mindenki, hogy magat hívesem által nekke kölcsön odásra eszeddített né engedje, ellenkező esetre pénze veszéltl egyedül magának tulajdonítsa.

Költ Pesten october 10kén, 1842.

Szijj Sámuel erőművész

Deák János polgári szűcsmester alázatosan ajánlja asszonyi bundáit, poverreit, csurapít, zekéit és crispinoit és igéri „a legbecsületesebb szolgálat mellett azok legillendőbb árát.” „Boltja vagyon a” váci-utczában, „veres rákhoz” bevezetett sarokházban a” kék szöllo ellenében.”

A még újdonságzámba menő gyufát, magyar egy találmányát hirdeti ez a mondát:

Irinyi gyuszerei

c' vasáron d' a' n' a' nagy tere Czirák házáat szemköt arisztatnak.

Nyilatkozat öllik most szemünkbe, mely ma aligba születne meg ebben a formában. Mindenesetre érdekesen jellemzi a negyvenes évek közelméletét a következőkben:

Elkerülendő

a további kellemetlenségeket, melyek rédm, a csódület alatt levő Schlesinger Antalval egyforma nevem miatt járultak — nyilván kijelentem, hogy én kantársai születés, terelítva valódság vagyok, azon Schlesinger Antal pedig katholic, mivel is én soha semmi összekötésben nem volték.

Ma bizonyára katholicus Schlesinger Antal tartaná szükségesnek, hogy efféle nyilatkozattal védekezék a „további kellemetlenségek” ellen.

Nevezetes kulturhistoriai dátumot árulnak el a „városi Redoute” épület termében rendezett első magyar iparműkiállítás 1842 augusztusában felbuzgó hirdetései. S ha már historiai dátumokról van szó, meg kell említeni a gőzhajózási hivatal 1844. évi május 1-éről behelyezett hirdetményét, mely ehendeli, illetőleg hírül adja, hogy a „Pestri Pórnózyba és Bécsbe menő gőzcsók, a Buda városi lakosok kényelmé végett

centul Bombatérnél megállnak s ott a t. c. utazókat felveszik”. A budaiak centul minden május elején ünnepet rendezhetnek — a Bombatéri megálló tiszteletére.

Valósággal előzöni a negyvenes évek hírlapjait az agarászatra vonatkozó híradések s a különféle hányanyilatkozatok tömege. S ugyancsak hemzseg a sok lakáshirdetés. Lakástkeresők elábrándozhatnak ma azon, hogy „a belvárosban gyönyörűszip lakások kiadók, a Szépet utca 471. szám alatt két lakás; egy hatszobás és egy négyzobás akár együttesen is átvethet. Bővebb tudósítást ad a házmester.” De háztartás nélküli urak számára sem lehet keresne jobbat ajánlani a „Magyar király” fogadónál, melynek szobáirai — persze a negyvenes évek hirdetése szerint — igazán méretekelték:

	emeleten		
Egy nagy szoba az utcára	1-ső	48 kr.	
— „ „ „	2-ik	40 kr.	
— „ „ „	3-ik	36 kr.	
Egy szoba az udvarra	1-ső	30 kr.	
— „ „ „	2-ik	24 kr.	
— „ „ „	3-ik	18 kr.	

Notandum bene: kr. nem koronát, hanem krajcárt jelent.

Végeztül pedig hadd álljon itt három kortörténeti hirdetés. — Az egyik így szól:

Kis rajziskola gyermekek számára Barabás Miklóstól 3 füzet egyenként 24 p. kr.

Műemlékszámba menő építési alkalmasság mesterei még a negyvenes években így hirdettek:

Alótlottak bátorokodnak a t. c. közhírséget építéssel illetéklékre figyelmeztetni.

Poillak és Ybl.

És végül „Jelentés az Ur-utcai kőbázházról Pesten” címmel Pilvax Károly adja hírül, hogy a „Libaschinsky-” féle házban levő mindenféle kenyelemmel ellátott kávéházat négy teles teakészítéssel átvette s azon vendég urakat, kik helybeli ügyeikben címét használni akarják a legpontosabb átvételről biztosítja. . . . Mily nagy ut innen a 90-es évek hölgyzenekora kávéházáig, melynek hirdetése már egy kezdődött: „12 csupa fess nő!”

Prágában döntik el a nemzeti kisebbségek ügyét

A népszövetségi liga különböző nemzeti frakcióinak müncheni kongresszusa lezserelt. Tárgyalásai két irányban jelentőségűek, a minoritások jövődelmét szolgáló nemzetközi gépezet kiépítéséről.

A müncheni kongresszus egyik feladata az, hogy a gőnaui konferenciának adjon megfelelő felvilágosítást és átnevezésen csoportosított anyagot a kisebbségek európai méretű kérdéseinek megvitélésére és megoldására. A másik feladata pedig abban áll, hogy a népszövetség intézményét belül vigye egy lépéssel tovább, azt a folyamatot, melynek célja az igazságos és politikailag kiegyensúlyozott állapot megteremtése az összes kisebbségek számára.

A müncheni kongresszus rendite meghallgatta Csehszlovákia, Románia, Jugoszlávia, Lengyelország, Magyarország és Belgium minden nemzeti kisebbségét. A magyar nyelvű kisebbségek helyzetét Szullo Géza dr., volt néppárti képviselő, vázolta. Az előterjesztések mindegyik kérdésről külön memorandumban foglaltak össze, melyek végső soron a gőnaui konferencia, illetve a népszövetség szervezőinek apparátusa után az illetékes kormányok közbe kerül.

Érdekes szenzációja a kongresszusnak, hogy tárgyalásai folyamán egy egészen új nemzetközi kérdés merült fel, az Eapen-Magyar régióba

belga uralom alá jutott németajku lakosság úgve. A békeszerződés követekezében ugyanis Belgium is belépett a »kevert nemzetiségű« államok sorába. Az újonnan hódított területeken ugyanis mintegy 60.000 német állampolgárt kapott, akik az Eupen-Malmédy-i katonai kormányzás alatt lévő területen egyelőre még minden polgárjogot nélkülöznek és a népszövetségnek keresnek orvoslást sérelmeikre, »minthogy az egyéb válságokkal vajdudó német birodalom ugy sen törődhetik a róla levált töredék sorsával.

A müncheni konferenciának memoáranyaga a génuai tanácskozáskor rendelkezésre áll, másrészt pedig a július 4-től 8-ig Prágában ülésező fökongresszus elhatározásainak tárgyat fogja képezni. A népszövetségi lírák Prágában fogják a kisebbségek ügyében a döntő határozataikat meghozni.

MOZAIK.

Hajnali ötkor

A Szent Teréz-templom háta mögött egy szűk, külvárosi utcán, hajnali ötkor... Már szürkült Palics felől az ég és a nagy árnyékok lassan visszahúzódtak a sarkokba. A város — mint mondani szokták — még aludt, csupán imitt-amott gyulladt világosság az ablakokban: gyűrűlt arcú szegény emberek és síros szemű asszonyok, most készülődnek szegények — nappali munkára. Errefelé jóval előbb talpon vannak az emberek. Míg a belvárosban az igazak álmát alusszák, itt már csörög a konyhában az edény, az ágyékhát már kint frissülnek az ablakokban. Reggel hatkor már minden ház megelevenedik. Az asszonyok megfőzik a kávé, vagy rántott-levest. A férfi gyorsan megreggelizik, aztán megy a gyárba, ki a földre, vagy egyéb munkára.

Egy lapos, nádfódesz házból egy asszony ingben kicsukja az ablaktáblát s fölneáz az égre. Milyen idő lesz?... Álmos, kócos, a haja cihás, a szájtá kesernyén félreuzz. Fiatal. Inge alól kilátszik fehér válla...

Alkonyhaldoklás

Dubrovnik, Szent György hava.

A stradoné megelevenedik az élet, az alacsony, bolthajtásos üzletekben felgyúlnak a lámpák, a keskeny, lépcsős sikátorokban égett olajszag bujják, mint ha csak Toledo mellékutcaiban ölygelegnének. A torre d'orlogio órája hetet mutat és a campanilekben megkondulnak a nyíjaszavú estharangok.

Nyugat felé a szemhatár élesebb, keményebb, kekébb lesz, félénk, rózsaszínűhajú felhők usznak a messzességben, talán az apuliai partok felett, a tenger rosszedvű, mogorva, sötétszürke köntösbe burkolódik és nyugtalanul hanykolódik, mint elégedetlen szörnyeteg. A Fort San Lorenzo büszkén, megvetően nézi a feltorpanó hullámhegyeket, melyek tehetetlenül pukkannak szét a likaos sziklakövek. Hosszu, puha szálak hálózák be az égboltot, fáradt árnyak helyezkednek el a loggiák, az ódon kapuk ölében, a meghitt utcazugokban és ebbe a lankádtómpaságba beleríkt a kítóó vészpiros lámpása.

Este van és a hívők utolsó miatyánkra térnek be a borongós templomokba. Felmegyek a lépcsőn és halkán kinnyitom az ajtót. Lágy, békés homály és lankádtómpaság az óreg chiesában. Néhány ványadt, jámbor asszony ül a padokban, elszórtan, bégvádtan, meggöndyödött vállakkal. A barokkos föltár már aludni készül, Ragusano sen Biaggiója időnként lehunyja a szemét, aquinoi szent Tamas fáradtan tartja kezében a bibliát, Szent István is unja már oly merveven tartani az olajágat, ugylátzik mindkettő pihezmi szeretne. Jobb-

A kis korecsma is nyitva van. A petrolleumlámpa fénye kísztál az üvegajtón. Bent két süveges ember idógl. A korecsmáros a sötétsébe és ott üldögel.

Leülök az egyik asztalhoz. Zöldre van festve, borfoltos, ragad, mint a légy-papír. A morc kocsmáros nem épen udvariasan löki elém a poharat.

Megmutatólom a szomszédjaimat. Az egyik tipikus népfőlkelő-arc, harcsa bajszjal. Süvegét behuzta a szemöldökeire. Kék szemé szeliden és békésen hunyorg. Bántja a világosság. A másiknak pipa van a szájában. Könyökére támaszkodik. A fején mokányul felreáll a kalap. Jóval fiatalabb szomszédjánál. Pálkintak isznak. Egy decit. Az első kortyon már túl vannak.

— Tegnap de megjártam.

— ?

— A feleségem este becsukta az ajtót, nem tudtam bemenni és kint köllött rostokolni kilencig... Csak akkor jött haza az asszony. Cudar egy teremtés...

— Szoktassa le arról a mozibajjárul...

— Elveszem én egyszer a kedvít...

Haragosan mondta ezt az öreg, rándított egyet a vállán és elhallgatott. Látszott rajta, hogy torkig van már az asszonnyal.

Uj vendég köszönt be. Öreg ember.

— Adjon isten jó reggelt!

Szétnéz. Nem ismeri a bentülőket.

Dörzsöli a kezét és csak egy a levegőbe:

— Hideg van, az istenfáját...

Járkál. A korecsmáros odamegy hozzá. Várja a rendelést. De az öreg csak csoszog, melegszi. Végre egy nagynehezen: — Adjon egy decit.

És leül. Közvetlen mellem. Fölhajtja a kupacát. Csettint a nyelvvel, mint akinek nagyon izlett. Aztán komótosan hozzááll a pipatöméshez.

Ismét ujak jönnek, mind sürűben. A legtöbbször állva hajtja föl az italt, le se ül, megmelegszi és siet a munkára. Sokan ismerik egymást: lekezelnek. Néhány szóval tudakozódnak csak, pár mondatot mondanak, azt is csak úgy szokásból, hogy kipróbálják a hangjukat.

Bejön egy fiatal, hetyke legény. Hangosan köszön, frissen, mindenkinek. Jó kedve van. Viccelődik.

— De rosszul méri, Józsi bácsi. Talán elfelejtette, hogy béke van.

A korecsmáros azonban nem fog a

oldalt Tizian Madonnája emeli égnek szemét, a sárgaszakállu San Biaggio pedig öreges szeretettel nézi őt, mint apa, ki büszke a lányára. De azért látszik, hogy ők is álmosak már, nem is szölv a sarkokban terdelő gróf Pozzáról, aki egészen komolyan aludna, ha a bájos mosolyu Tizian-angyal nem vergetné meg időnként a vállát.

A homály szétnyílik, meghízik és csendesen, de komolyan megveti ágyát a nagyon öreg istenházban. A szinek, vonalak, csillóságok, patinák, emlékek és áhitatok összeolvadnak, eltompulnak, mint távoli tegnapok ködképei. Rég elhantolt századok háborúi, stílusok vetelkedései, művészeti és nemzeti irányok harcai összelepleznek, mint sápadt fohászok, mint kecses anygalkák a kéklő magasságokban. A korai olasz reneszánsz átkarolja a velencei gótika változatos vonalait és megértően magához öleli a lusta, öblös bizanci hajlásokat. A béke és a megértés hosszán, engesztelően összecsofolódnak a középkori oltárok felett.

Béke van. Csend van. Egy gyerek-arc fráter végigszozog a föltár előtt, hirtelen leterdél, majd eltűnik a sekrestyében. A jámbor, szomorú asszonykák kicsoszognak és bőven befröcsköltek magukat a poshadt szenteltvízzel. Egész sötét lesz már, a vasrúcsos ablakokra fátlyfüggönyöket húz a homály, mint kényes öregur, aki nyugodtan szeret aludni. Az örökmező gyuladt vörös szemé kissé fölpiros, megegyezzen örököndön körülnéz az elcálvás előtt, majd ismét összehunyorítja szemét, mintha ő is nyugovóra térne.

Meghalt az este.

Szentteleky Kornél.

tréfa. Továbbra is komoly marad. Unja a vendégeit és nem tudja az álmot elveszteni. Amint nincs dolga a vendégeivel, behúzódik a sötétsébe és ott üldögel.

Reggel hat óra már. A kis korecsmazsoba lassan kiürül. Egy öreg alkoholista meg én maradtunk csak egyedül. A lámpát eloltja a gazda, mert kint a világosság már ráömlött a házakra. Az utca hangosodik, az udvarokban ugatnak a kutya és az ablakok az egész soron kinyitottak.

Az emberek sietnek a belváros felé...

ELTÉREK

RÉGI BOLT

Limtolmok, rongyok, falakon penész. Hívűs, arnyas bazár, hol nem jár hajnal s az óndutat macskája halk robajjal fürgé kis perceskékre egerész.

Pókhálós zugaiba a multnak a járadt boltos egyszer csak visszanyúl csipkés emlék-rongyocskákért botorul, mik szépek voltak és megfakultak.

Emlékezés. a csendes, öreg boltos keresgél némán, előtte lámpa, reszkető kezével batyukat oldoz.

Bozontos háva zölv penészzel telve, gurult talléreként keresi — hátha meglelné, mi volt életünk értelme.

FINTA ZOLTÁN.

— Előléptetések a király esküvője alkalmából. Beogradból jelentik: Sándor király esküvője alkalmából igen sok joguszlav és külföldi előkelőségek fognak különböző rendjelekkel kitüntetni és nagyobb díszítvelel- és tisztis előléptetések lesznek. A miniszteriumokban már megkezdődtek a megfelelő előmunkálatok.

— Az éhező orosz gyermekeikért. Sentáról jelentik: Április 27-én a sentai Klazsik vonósnyegyes az éhező orosz gyermekek részére hangversenyt rendez. Ugyanekkor a szerb állami elemi iskola növendékei is előadást tartanak az orosz éhínségesek javára.

— Légi forgalom Budapest és Páris között. Budapestről jelentik: Május elsején Páris és Budapest között megindul a lépi forgalom. Az utvonál Páris—Strassburg—Praga—Bécsen át vezet. Az utazási idő tizenegy óra. A járatokat franci pilótákkal tíz repülőgéppel fogja ellátni. Kedden, csütörtökön és szombaton indul Budapestről, szerdán, pénteken és hétfőn érkezik a repülőgép Budapestre, a mely személyszállítással, valamint levelek és csomagok továbbításával foglalkozik.

— Bécsben 600 koronával drágult a hus. Bécsből jelentik: A budapesti husdrágulás itt is erősen érezhető. A marhahús ára legújabbán egy nap alatt 5-600 koronával emelkedett. A marhahús most kicsinyben 3000-4400 koronába kerül kilónként.

(*) Hány óra? Tizenkettő. Gyerünk a Fiersthez ebédelni. 2366

— Öngyilkos herceg. Bécsből jelentik: Ipszilanti herceg, Kerpich Veza pénteken megmérgezte magát és meghalt. Az öngyilkosmágot a család titkolta és a bécsi lapok is csak szerdán írtak meg. Az öngyilkosság oka buskomorság

— Hercigonja Budapesten tartózkodik. Budapestről jelentik: Az SHS. kormány budapesti képviselője áttért a külügyminiszteriumhoz, hogy Draskovics Milorád volt miniszter gyilkosa, Hercigonja Rudolf, 26 éves zagrebi illetőségű kommunista állítólag Budapesten tartózkodik. A budapesti rendőrség széleskörű nyomozást indított meg Hercigonja felkutatására.

— Az orosz menekültek száma az SHS. királyságban. A beograd »Politika« érdekes statisztikai adatokat hoz nyilvánosságra az SHS. királyságban tartózkodó orosz politikai menekültekről. Százalék szerint Szerbiára 25 százalék, a Vajdaságra 15—20 százalék, Bosniára 15 százalék és a többi tartományokra 5—10 százalék esik. Összesen 11.000 orosz menekült férfi van az SHS. királyságban, 4822 asszony és 4037 gyermek.

— Összedőlt egy ház Sentán. Sentáról jelentik: Kalmár Istvánné sentai lakos házának tűzfala beledőlt és magával rántotta az üptületet. A rendőrség a házból a lakókat kilakoltatta.

— A hiu bankvezérek. A magyar kormány a demokratizmus korszakában, mint annak idején megirtuk, két új címet rendszeresített. »Kincstári tanácsos« és a »kincstári főtanácsos« akart akar kinevezni. Azok a bankvezérek, akik a kurzus három esztendeje alatt az efajta kitüntetésekkel ki voltak zárva, szivesen vették tudomásul az új kitüntetés lehetőségét, azonban mindenki főtanácsos akart lenni, mert ezzel a címmel méltóságos címűz jár, ellenben a tanácsosi címet, amelynek révén nagyságosnak szólítják a közzgazdasági élet lelesét, annyira sem akarta senki, hogy ijedten tiltakozik a megfizetetés ellen. A magyar kormány most kétségbeesve keres nagyságos urakat az országban, amelyben mindenki méltóságos akar lenni.

— Castiglioni és az áruló bankigazgatók. A tözsdevilágot élénken foglalkoztatja az a harc, amely Castiglioni Camillónak, Ausztria ez idő szerinti leggazdagabb emberének és a Depositenbank elnökének személye körül folyik. A Depositenbankba a Körner-csoport vezető szerephez akart jutni s elkezdte a részvényeket vásárolni. Kísérlete azonban kudarcot vallott, csak 400.000 darab részvényt sikerült összevásárolni s mármár az volt a helyzet, hogy a csoport nagy veszteséggel kénytelen visszavonulni, amikor Castiglioni váradalmi kijelentette, hogy lemond a Depositenbank elnökségéről s magánbankot nyit. A váratlan elhatározás oka, mint bécsi tudósítónk jelenti, az, hogy Castiglioni árulást fedezett fel. Megtudta, hogy igazgatóársai ellene dolgoztak s a tözsdepuccs alkalmával az ellenfelet segítették. Ez keserítette el annyira, hogy otthagyja a Depositenbankot.

(*) Füzökülönlegességek Dimitrijević Juliskánál Subotica, Skotus Vitoraulica 10. Főpostától 4-ik ház.

(*) Műfogakat, fogorokat és tartós fogplombokat olcsón készítek, részletfizetésre vidékieknek is. Dr. Blum László Subotica, Fótér. Szegényeknek ingyen rendelés. Fájdalom nélkül foghúzás. — Irti-olvasni tudó nőt rendelésben azonnal felveszek. 2729

— **Sándor király Párisba utazott.** Bukarestből jelentik: Sándor király kedden este Bukarestből Párisba utazott, ahol a jövő hetet fogja tölteni. A király inkognitóban fog Párisban tartózkodni.

— **Pasicus miniszterelnök állapota.** Beogradból jelentik: Pasicus miniszterelnök állapotában javulás állott be, de fájdalmai még nem multak el. A beteg miniszterelnököt igen sokan keresik föl.

— **Diplomáciai kinevezések.** Beogradból jelentik: A kormány az eddigi madridi követeit, dr. Trezics Pavicsicet washingtoni követté nevezte ki. Az új madridi követ Janovic Dragomir lesz.

— **Május elseje.** Beogradból jelentik: A belügyminiszter engedélyezte az összes munkásszervezeteknek, hogy május elsejét megünnepeljék. Utcai demonstrációt a munkásszervezetek azonban nem rendezhetnek.

— **A Zecsevics-bizottság.** A parlamenti bizottság, amelyet Zecsevics ügyében küldtek ki, ma tartotta alakuló ülését. A bizottság elnöke Ivkovic radikális, alelnöke Magovcevic demokrata és titkára Jeremias földmivesszéri képviselő lett.

— **Kész a választójogi rendelet.** Beogradból jelentik: Marinkovics belügyminiszter kidolgozta az új választójogi tervezetet. A politikai klubok nagy érdeklődéssel várják a tervezetet, amely egy pár napon belül a szkupstina elé kerül.

— **Starjibecsei küldöttség Beogradban.** Beogradból jelentik: A skupsztinában ma fogadta Trikovics törvényelőkészítő miniszter a starjibecsei küldöttséget. A küldöttség azt kérte a minisztertől, hogy támogassa azt az akcióit, amely arra irányul, hogy Starjibecse kerületi székhely legyen.

— **Az esküt nem tett magyar tisztviselők ügye.** Kolozsvárról jelentik: Megírjuk, hogy az erdélyi esküt nem tett magyar tisztviselők ügye erősen foglalkoztatja a román hivatalos köröket. Kétezer családostól tisztviselő megmenetéséről van szó, akik egy lelketlen kalandor politikai rendszer uszításainak és biztatásának lettek szerencsétlen áldozatai. Három éven keresztül vonatkoztak a hűségeskü letenni és így természetesen alkalmazásukból elbocsátották őket. Most természetesen a legnagyobb kétségbeeséssel látják, hogy azok a körök, amelyeknek befolyására megtagadták a hűségeskü letételt, cserben hagyták őket. Az Erdélyben megalakult Magyar Szövetség, amely ma már jeles politikai tényező Romániában, magáévá tette az esküt nem tett tisztviselők ügyét és interveniál Bukarestben. Most egy bizottság alakult a tisztviselők közül, amely bizottság fölívási: intéz a magyar püspöki karhoz és kéri annak a támogatását. Fölhívásukban elmondják három éves kálváriájukat és fölívják a nagy befolyással bíró klerus, hogy legyenek segítségükre. Elfelelvé mindent, 1920 nyarán, a trianoni békeszerződés aláírása után jelentkeztek a hűségeskü letételére. Ezzel elismerték azt a közjogi tényt, hogy román állampolgárokká lettek.

— **A „Lilium” bemutatója a novisadi Nemzeti Színházban.** Novisadról jelentik: A Nemzeti Színházban csütörtökön lesz Molnár Ferenc „Lilium” című színművének bemutatás-előadása.

— **Maróczy sikere Angliában.** Az angol lapok nagy érdeklődéssel figyelik azt a sakkversenyt, mely Weston-Super-Mareban folyik és amelyen Maróczy, a Bácsmegyei Napló sakkrovatának vezetője is részt vesz. A lapok szaktudósítói kezdettől fogva Maróczyt tartják a favoritnak és csak Koszticsot tartják elég erősnek ahhoz, hogy az első díjat elnyerje előle. Az öltödik fordulónál a két favorit került egymással szembe, Maróczy meglepően szép szabálytalan védelemben megverte ellenfelét.

— **Clemens francia képviselő Beogradból.** Beogradból jelentik: A „kisantant barátai”, nevű francia képviselői csoportjának vezetője Clemens, ma Beogradba érkezett. Barátai tisztelőre ebédet adott meg, a hol számos előkelőség jelent meg.

— **A magyar választási harc első halottja.** Vas József magyar közoktatási miniszter jánosházi beszámolóján, amint megirtuk, Pozsonyi Lászlót egy csendőrszúrnyálával megsebesítette. Szombathelyi jelentések szerint Pozsonyi László kedd délután sebeibe belehalt.

— **Franciaországot Franchet Desperay képviseli a király esküvőjén.** Beogradból jelentik: Sándor király esküvőjén Franciaországot Franchet Desperay marsall fogja képviselni.

— **Agyonlőtték a bukaresti kommunista-per egyik vádlottját.** Bukarestből jelentik: Az Emberi Jogok Ligája a kommunista-perrrel kapcsolatosan felhívással fordult a kultur-emberiséghez és felhívta figyelmét a bukaresti tárgyaló teremre. Most borzalmas eset égészt ki az Emberi Jogok Ligájának vádpontjait. A kommunista-per egyik vádlottját, Leonte Filipcsut a kisérő katonái ér agyonlötték. A filareti pályaudvar közelében egy munkás talált Leonte Filipcsurát, aki ekkor már halott volt. Mellette a katona állott két csomaggal a kezében. Filipcsu fejét és mellét golyó furta keresztül. A katona úgy adja elő, hogy Filipcsu a közeli erdőbe akart szökni. A vizsgálat természetesen megindult annak megállapítására, hogy a katona jogosan használta-e a fegyvert.

— **Likörgyár épül Osijeken.** Osijekről jelentik tudósítónk: A világszerte ismert zarái Luxardo-féle likör- és konyakgyár tulajdonosa: Luxardo Péter és Luxardo Dömötör Osijeken nagyobb szabású likörgyárat szándékoznak építeni, amely a pionirkaszárnya mellett üres telken épülne föl, az alsóváros és a vár közötti gyárterületen. Az építkezéseket azonnal megkezdik, mielőtt a föld tulajdonosával, a várossal a föld árát illetőleg megtörténnek a megállapodások. A Luxardo-cég az osjeki likörgyár építkezéseit még az 1922. év folyamán be akarja fejezni, úgy, hogy az még ez évben üzembe helyezhető legyen. Ugyanezen év folyamán egy másik gyár építést is megkezdik Luxardoék: egy nagyobb szabású kandi és csokoládégyár építkezését, amely a likörgyár mellett telken fog megépülni.

(x) **Dr. Kosztolányi Árpád orvos** rendel Wilsonova-utca 34. szám alatt (a polg.-iskola mellett) csecsemő- és gyermekbetegeknek délután 9-11-ig, bőr- és nemi-betegségeknek délután fél 3-tól fél 5-ig és fél 7-től fél 8-ig. (Salvarsan-oltások vérbajosoknak).

— **Elhunyt magyar tudós.** Budapestről jelentik: Király György dr. irodalomtörténész, esztétikus és műkritikus, a „Nyugat” munkatársa, 35 éves korában meghalt.

— **Letartóztatott betörők.** Osijekről jelentik tudósítónk: Április 13-iki számunkban megirtuk, hogy az osjeki rendőrség az Alsóvárosban letartóztatott egy fiatalembert, Borzics Mikó boszniai állásnélküli pinért, aki ékszereket kínál eladásra és akinél egy egész tarisznya ékszert — gyűrűket, láncokat, órákat, kereszteket — találtak. A letartóztatott betörőt a rendőrségen vallatásra fogták, de hosszabb ideig nem akart tudni arról, hogy bűntársai lettek volna. Hosszas tagadás után azonban Borzics megtört és töredelmes vallomást tett. Bevallotta, hogy a betörésnél, amelyet ez év március hó 28-ának éjszakáján hajtottak végre, társa volt egy Szedlarik Radoszláv nevű mosztári könyvtőseggel. Szedlarik a betörés szerencsés kimenetelle után elszökték az ékszereket. Hosszas hajszát után sikerült Szedlarik Radoszlávot is Osijeken egy rossz hírű leány lakásán fölfedezni és lefűlelni. Megmotozásukra csak három aranygyűrűt találtak nála, mivel a többi értéktárgyat addigra már értékesítette. Szedlarik Radoszláv a rendőrségen nyomban vallomást tett és elismerte, hogy Borzics Mikóval március 28-ának éjszakáján betörést követelt el Dubrovnikban, de nem a Mulardics Dujo-féle ékszeresboltba, mint Borzics állította, hanem Pucsnik Andro üzletébe, ahonnan a következő tárgyakat rabolták el: 66 aranygyűrűt, 14 mellfűt, 4 bross-t, több aranyláncot, férfi és női órákat és néhány más, kisebb értéktárgyat. Az elrablott ékszerek legnagyobb részén már tulajdonos csupán azok a holmik kerültek meg, amelyeket Borzics Mikónál találtak a detektívek, amikor letartóztatották.

(*) **Roth Olga kozmetikai intézetében** Kr. Alexandrova-utca 21. szám alatt, az Angol-Magyar Bank palotájában, félemeleten, modern szépségápolás, arcbőrhamlasztás, alkalmatlan hajszálak, pattanások, szemölcsök, szepők, májfoltok végleges eltávolítása. Kaphatók saját készítményi, kiváló hatású kenőcsök, pudingok, gyógyszerzappanok, arcfehéritő és szepőkencőcsök stb. 2804

(*) **A tőkör előtt** napról-napra megfigyelheti, miképpen jelenik meg szebben és ifjabbban, ha Feller patikus 25 év óta kedvelt és elismert szépségcsereit használja: »Feller Elsa» arc- és bőrkencős, Feller »Elsa» Tannochima hajnövesztő kenőcs, (3 tizedli minden kenőcsöt franko 80 korona), Feller »Elsa» liliumtejszappan, legjobb szépségcszappan 4 drb bérmentve 120 korona. Szétküldi: Feller V. Jenő Stubica Donja, Centrál 185. szám.

(*) **Dr. Vécsei Jenő** orvosi rendelője nemi betegnek részére. Rendel délelőtt 7-9-ig. Délután 2-től fél 4-ig és 5-7-ig. Lakás: Cyrillmetoda-tér 12. I. emelet, Vojnick Piroksa-féle ház.

(*) **Dr. Arányi Gusztáv** fűrdőorvos Karlsbadban 1. Haus Franconia, Becherplatz, rendeléseit újra felvette.

(x) **Szappanosok!** Rézmodelleket művészesen farag Wessel vésnök Novisad, Laza Kostica-(Széchenyi)-utca 17. Ugyanitt egyébb vésnöki munkák is a legújósabb kivitelben

SPORT

. **St.-Becseji Sokol—Adai A. C. 13:0.** Az adaj csapat nagy vereségét részben az okozta, hogy a becseji játékosok tudását lebecsülték s nem készülték gondosan a játékra, sőt a legjobb játékosokat otthon hagyták. Sokkol legjobb embere Tojás, Bozsin és Balczár volt.

Magyarország tórvívóbajnoksága. Budapestről jelentik: Magyarország tórvívóbajnoksága most került döntésre a következő hat vívó részvételével: Schenker Zoltán (MOVE), Rády József (MAC), Begon Albert (MOVE), Tóth Elemér dr. (MAC), Filótas Ferenc (MAC), Terstyánszky Béla (MAC). A versenyt nagy meglepetésre Schenker Zoltán nyerte, bár az előmérkőzésben, mint csoportjának harmadik helyezettje, csak nehezen jutta kivekedni a döntőben való részvételre, viszont Tóth Péter dr., aki az első mérkőzéseken megsemmisítő fölényrel bánt el ellenfeivel, a döntőben kénytelen volt a harmadik helyet megelégedni. A második helyen Filótas (MAC) végzett.

Novisadi terménytőzsde. Ápr. 26. Irányzat lanyha, kőtes nem volt. Kínáltak búzát bácskai 420 dinárért, szerem-ségit 425 dinárért, szlavóniai parí Osijek 410 dinárért.

Kukorica bácskai 280, bánati 285, parí Becskerek 275 dinár. Kerestek szerem-ségit kukoricát 280 dinárért. Fehérbuciban kínáltak volt. 0-as liszt 550, korpa 180, konkoly ab Novisad 150 dinár.

Budapesti tőzsde. Április 26. Valuták: Napoleon 3025—3075, dollár 773-783, Frank 7175—7225, Márka 278-288 Lira 4150—4200, Osztrák 91/2-101/2, Rubel —, Lit 559—569, Sokol 1527—1537, Dinár 1095—1105.

Devizák: London 3405—3455, Newyork 778—788, Berlin 274—284, Milano 4225—4275, Páris 7225—7275, Prága 1515—1535, Zürich 15150—15250, Bécs 91/2

A mai tőzsdén a márka elyllanult, a dollár emelkedett, ami a többi valuták emelkedését is maga után vonta. A zárlat felé a márka javult, a dollár valamivel visszaesett.

Zürich április 26. Devizák: Berlin 186, Hollandia 19545, Newyork 514, London 22740, Páris 4765, Milano 2765, Prága 1005, Budapest 66, Zagreb 195, Varsó 13, Bécs 67/8.

Beogradi tőzsde. Ápr. 26. Devizák: London 275, Milánó 330 Berlin 2490, Bécs 0-83, Bukarest 5050 Budapest 9-05.

Végrehajtott és iparosok részére nyomtatványok és irodai felszerelések legolcsóbb beszerzési forrás

Jurics Gerőnél Subotica
Városi székház. 2101
Lövy trafik.

NYILTTÉR.**Figyelmeztetés.**

Mindenki, aki kötött árut akar venni, saját érdekében áll, hogy mielőtt szükségletét beszerzi megtekintse raktáramat kötött kabátok, jumperek, blúzok, ruhák, vagy hölgyek mint leánygyermek részére a legszebb kivitelben olcsó áron kaphatók. Mindennemű kötött áru mérték szerinti is megrendelhető — Kézimunkához gyapjúfonál kapható.

Beck Jenőkötöttáruháza Subotica
Pasic-ul., 10. (Góztúrdó mellett)

2430

Mérlegképes könyvelőtfelvesszünk.
Ajánlatok**BREUER és LÖVY**készbőrnagykereskedő céghez
Suboticára intézendők.**HAJÓS LAJOS**

VILAMOSSZERELÉSI ANYAGOK ÉS KÉSZÜLÉKEK GYÁRA ÉS RAKTÁRA NOVI-SADON,
REGENTA ALEXANDRA-ULICA 47. SZ.
SÜRGÖNYCIM: „RELAIS“ NOVI-SAD.
TELEFON 48. — TELEFON 48.

VEZÉRKÉPVISELETEK:

Dr. Siegfried Guggenheimer Nürnberg, mérőműszerek és tachométerek gyára, Hajós és Szántó elektronosgyárról Budapest villamosszerelési anyagok és készületek gyára, Kock & Sterzel Drezden transzformátorok gyára, Franz Kosterz Gommern szén és lénkfék gyára, Körting & Mathiesen Leipzig forgó és váltóáramú árammérők gyára, dr. Max Levy Berlin dinamó, motor és ventilátorgyár, Schott & Gossen Jenai, „Stia“ árammérők gyára. 4346

RAKTÁRRÓL SZÁLLIT:

mindenféle szerelési anyagokat és készületeket, izzólámpákat, csupasz és szigetelt vezetékeket, szigetelő csöveket, valamint tartozékait, porcellán árukat, dynamokat, motorokat, műszereket, számlálókat, magasszfűléstű készületeket, végül az összes gyengeáramú cikkeket.

Árajánlattal és mintával készpénzzel szolgál.

Házvezetőnőt

keres nőlen, egyedülálló, vagyonos, világlátót, több nyelven beszélő, előkelő nr (doktor) saját széken berendezett lakással és saját gazdasággal. Jóságos, jó szívű, modern, német városban. Kirengőtelően előéletű, zenekedvelő (zongora), kellemes megjelenésű, magas rangú, 30 évvel nem idősebb hölgyek, akiknek érdekük és kedvük van a szép otthon, a kellemes és baráti együttélésről, szíveskedjenek fényképes ajánlatokat, melyeket bucsúleltésére visszaküldök. „Kardinal” jelző alatt keltés hirdetésben az „Inkrekklam” hirdető iroda oszloki hirdetés. 2800

Vojvodina Lészámítolóbank R.-T. Subotica.**Meghívás.**

A Vojvodina Lészámítolóbank Részvénnytársaság suboticai cég 1922. május 6-án d. e. 10 órakor intézeti helyiségében (Zmaj Jovan trg br. 3.) tartja meg

I. évi rendes közgyűlését,

amelyre a t. részvényesek*) ezennel meghívhatnak.
AZ IGAZGATÓSÁG.

TÁRGYSOROZAT:

1. A közgyűlési jegyzőkönyv hitelesítésére 2 részvényes kiküldése.
2. Az igazgatóság és felügyelőbizottság jelentése, a mérleg előterjesztése és a tiszta nyereség hováfordításáról való határozathozatal.
3. Az igazgatóság és felügyelőbizottság részére a felmentvény megadása.
4. Az igazgatóság kiegészítése.
5. Felügyelőbizottság választása 3 évre.
6. Határozathozatal a Subotica Takaré- és Hitelintézet, mint szövetkezet cég nacionalizálása s a nevezett cég aktívái és passívái átvétele tárgyában, továbbá a Vojvodina Lészámítolóbank Részvénnytársaság 1921. április 28-án e tárgyban hozott igazgatósági határozatának közgyűlési jóváhagyása.
7. Az igazgatóság jelentése a Subotica Takarékpénztár és Népbankkal lefolytatott tárgyalásokról és határozathozatal a Subotica Takarékpénztár és Népbank aktívái és passívái átvételéről.
8. Esetleges indítványok.

AZ IGAZGATÓSÁG.

*) A közgyűlésen csak azon részvényes bír szavazati joggal, aki részvényeit szelvényekkel együtt, illetve részvényelismernyét az intézet pénztárána Suboticán vagy a Horvát Lészámítolóbanknál Zágreb-ban vagy annak fiókintézeténél előzetesen leteszi.

Mérleg számla 1921. december 31.

VAGYON: Készpénz 3744539/24. Adóok folyó számla 155152864/83. Váltó számla 20843407/23. Valuta és deviza számla 276202/81. Értékpapír számla 1302003/95. Ingatlan számla 5398900— Jelzálogkölcson számla 6341645/80. Kölönlelté számla 6728360/32. Összesen: 194919824/18 K.

TEHER: Részvénnytőke 30000 részvény a K 400— 12000000—, Tartalék-alap-számla 1763932/74. Hitelezők folyó számla 145175720/33. Visszleszámítási számla 5792050— Betétek számla 7257103/48. Engedményezett fel álogkölcson számla 4800000—, Kölönlelté számla 16391560/40. Átmeneti tételek számla 132136/50. Tiszta nyereség 1607220/73. Összesen: 194919824/18.

Veszteség-nyereségszám'a.

VEZTSEÉG: — Visszleszámítási kamat szám 148233—, Betét-amatizálma 614139/20. Adó- és bélyeg illeték számla 3129/22. Tiszta fizetés és költségek számla 144583/83. Tiszta nyereség számla 1607220/73. Összesen 3852556/98.

NYERÉSEÉG: Valuta- és deviza-számla 476723/93. Kamat számla 2752337/11. Jutalék számla 613523/36. Házberjövendeleni számla 5972/58. Összesen 3852556/98.

Subotica, 1921. december 31.

Igazgatóság

Megvizsgálta és helyesnek találta a

Felügyelőbizottság

a Vojvodina Lészámítoló Bank R.-T.-ül, Subotica.

Önkéntes árverés

Senta, 1922. év április hó 29-én 9 órakor a Szikesi-ut melletti tanyámon, Bogaras állomáshoz közel a következő számfelletti jószágot boesátunk önkéntes árverés alá:

12 darab ló, köztük telivér-kanca és csődör-csikó.

12 darab hasas fiastüsző és tehén, 2 darab bivaly.

Árverési feltételek a helyszínén megtudhatók.

Deutsch Vilmos
földbirtokos Senta.**Vennék****asztaloszszerzőmokat,**15 drb, gyalapadokat, enyvező bakok, szorító-
különböztet gyalak stb. stb.**HEMLER PÉTER UTÓDA****BUTORÁRUHÁZ NOVISAD**

Safanikova (Tökölly Imre) ul. 28.

2784 Ugyenott 2-3 tanonc felvételtik.

*Elsőrendű
buzakorpa
bükkönymag
muhammag
tengeri
kisebb nagyobb
félékben*

Mayer Béla
gabona- és terménybizományosnál Suboticán,
Aleksandar-utca 4. sz. Telefon 621. szám.

ELADÓSenta, a vasút közelében két
egymással összefüggő földszintes**SAROKHÁZ**

regóta fennálló és jóformalmu fűszer-
üzlettel és kávéházzal. A ház május
1-én átvehető. Bővebb felvilágosítást nyújt
az eladó megbízottja:

Dr. Salamon Frigyes ügyvéd

Subotica, Karadjordjev trg 6. (Stojkovic-féle ház).

Szeszgyár

uj, napi cca 7 hl. finomszesz termelő-
képességgel, keres szaktudású társat ki az
üzlet vezetését is végezne. Feltételek:
megfelelő tőke, technikai tudással e üny-
ben. Készletes ajánlatokat: „Spir tus”
jellegű alatt az Inkrekklam oszloki hirdető
továbbít. Oszlek I.

2788

Bory Béla szivattyúgyártó géplakatos
Subotica, I. Stosova-ul. 7. Telefon 340. szám.

Gyárt saját rendszerű ipari, gaz-
dasági, háztartási, városi, köz-
ségi szivattyúkat erő és kézi
meghajtással. Szerelék vízvezeték-
lápláló motoros szivattyúkat kü-
lönböző nagyságban. Készítők
saját gyártmányú villamos mo-
torokat fel tiszta felhív-
beszéltek viztartályokat, körjűresz-
állványokat golyós csapárvány,
mindennemű géplakatos munkát
gőpallatászatok, gőzhengere-
sok, szettiny, 1000-ig, szettiny,
ny gőpallé. Villamos motorok,
áramok javítását, átvezetését
sók. Motorok, szivattyúk és akat-
részek általában raktáron.

Javítások jótállással!

Készítők saját gyártmányok!

1002

**Üzletvezetőt
vagy társat keresek**

egy jól
bevezetett
bor-**pálinka**
nagykereskedéshez. Ajánlatokat kér
és felvilágosítást ad Első Vojvodinai
Bortermelő és Keresk. R. T. Vršac.

**Varrógép-,
kerékpár**

kereskedők- és műszerészek szíves figyelmébe
ajánlom az összes e szakmába vágó cikkekben
dusan felszerelt raktáramat.
Bevásárlása előtt feltétlenül kérje árajánlatom.

S. AD. ENGL
Subotica, Jelašičeva ul. 2. Kunetz-ház. 2665

Utlevél vizumokat

külföldi konzulátusoknál napi küldőjáráttal a legrövidebb idő alatt megszerzés, podgyszbiztosításokat elvállal és utasoknak felvilágosítással szolgál

J. HANAU
cégs titkár osztrák Beograd
Čika Ljubina ul. 7.
Telefon 12-82.

Vojvodinai főügynökség: Novisadon Rajić és Lederer, Wagner palota.

Ügynökségek: Subotica Szmatana Lajos, Pašičeva u. 2. Tel. 131 és 75 szám.

Sombor: Gerner János, Kralja Alexandra-utca 5.

Žombolja: Transport D. D. Tel. 55.

Vel.-Kikinda: Hirschenhauser I. Tel. 43.

Ipar- és kereskedelmi bank. Tel. 210. — Pančevo: Georg Viličković. Srpska ulica 7. — Topolya: Wilhelm könyvkereskedés. Telefonszám 16. — Vršac: Ernst Fuchs. Pašičeva trg. 4. szám.

Somborban a
Kultura
vesz fel hirdetések a
Bácsmegyei Napló
részére.

GOLUB
LEQJOB
MULE,
DOUBLHARDVATER
KÉPVISELET ÉS RAKTÁR
A. ROMANO
ZAGREB-**AKADEMIČKI TRG 8**

Telefon 566. sz.

Telefon 566. sz.

JEG

A mai naptól kezdve bármily mennyiségben
MÜJEG
kapható, úgy a telepen mint házhoz szállítva
Előjegyzések elfogadtnak. Tisztelettel
Hamburger József műjegyára Subotica,
Segedinski-put 115. Villanytelep mellett.

KORPA

minden mennyiségben a legolcsóbb napi áron kapható
KRAUSZ MALOM SUBOTICA.

KORZÓ MOZIBAN

csütörtök - péntek - szombat - vasárnap
AZ ELŐADÁSOK
pontosan fél 4, 6 és fél 9 órakor
kezdődnek.

HOFHERR- SCHRANTZ-, SHUTTLEWORTH CSÉPLŐGARNITURÁK
és egyéb gazdasági gépek kizárólagos képviselése.

SZIVÓGÁZMOTOROK és BENZINMOTOROK

Olajtermékek közvetlen importálása,
kenőolajok, hengerolajok, motorolajok,
tovotvezsir stb. legkedvezőbb napi áron

Nyersolaj cisternákban

BENZIN és MINDENMÉ MŰSZAKI ÁRUK.

KEMÉNY ARNOLD

mezőgazdasági gépraktára Vel. Kikinda,
Telefon 93. — 1154 — Telefon 93.

BAČKA FABRIKA, SPIRITUSA I KVASCA
Subotica (BÁCSKA SZESZ és ÉLESZTOGYÁR) Telef. 8-75.

LEGKÖZELEBBI NAPOKBAN
PIACRA HOZZA ELSŐRENDŰ ÉLESZTŐJÉT

„Nea” Crem
a legjobb arcápoló szer
KORONA-
GYÓGYSZERTÁR
SUBOTICA, VÁROSHÁZA. 593

Kisasszonyt

keresek 4 éves kisleány mellé. Csak finom, intelligens nők jöhetnek tekintetbe zongoraismerettel. Idegen nyelvet beszélők előnyben. Kezddő fizetés teljes ellátás mellett 1600 korona. — Csakis fényképes ajánlatokra reflektálok, amelyek **Adler István** földbirtokoshoz intézendők Vršac (Bánát S. H. S.) 2737

GUMMI BÉLYEGZŐT

cirill, horvát vagy bármily más nyelvűt legszébb kivitelben és leggyorsabban gyári áron

KÉSZIT

DEUTSCH I.
optikus Subotica, Reg. Aleksandra-utca 22. sz
Telefon 316. szám. 695

ELADÓ

1 m. hosszú **vasaló,**
1 (Rutscher) **fényesítő-gép** gallér és
kézelőnek, benzinfűtésre és erőhajtásra
Kraus, Wien féle
gyártmány.

GRUBER MIKLÓS
Vel. Kikinda.

Adán

a Bácsmegyei Napló részére hirdetések felvételére
Párducz Vince
hirlapelárusító.

Szőlősgazdák
figyelmébe!
Szőlőoltáshoz szükséges oltógummik nagyban kaphatók.

VARRÓGÉPEK
FOOTBALL CIKKEK, VARRÓGÉP ALKATRÉSZEK
NAGYBAN ÉS KICSINYBEN A LEGOLCSÓBB ÁRBAN KAPHATÓK

KERÉKPÁROK

Kerékpár-
varrógép-
műhelyben javítások gyorsan és pontosan eszközöztetnek

STERN ADOLF SUBOTICA, JELASICS-UL. 5.

Korzó Mozi

1922. április 27-30-ig, csütörtök-vasárnap
Vajda Ernő világhírű szindarabja a GESTÄNDNIS filmen

Szerelem vására

nagy dráma 7 felvonásban. Fősz. epüs. MIA MAY.
Mérsékelttel felémelt helyaraktól. Az előadások pontosan délután 4 óráig és este 10 órakor kezdődnek.

Apróhirdetések

Telefonon nem adunk kiadástul. Gyökben felvilágosítást.
Apróhirdetés egy sor 2 K. vastagbetűs és olvas-
létezőre számolt. Legkisebb apróhirdetés ára 25 K.
Apróhirdetésről felvétel: Subotica-nál a kiadóhivatalt,
Alexandruvics, Lebach-ház és Schlangner hely-
száma a vasúti park mellett. Vidéken valamennyi
postahivatalon. — Helyettesítésként: havonta 30 din, negyedéve 90 din

LEVELEZÉS

Gloria postrestant Senta leveleit vissza küldték. — Szentáról kérünk pontos címet, hogy hova küldjük. Kiadóhivatal.

Foglalokozás

Házmester ingyenes lak-
kért keresték május el-
sejére, Gyermektelen há-
zaspár előnyben részesül.
Érdeklődni lehet „Union”
irodájában Pasičeva utica
1. szám. 2769

Kereskedők figyelmébe.
Gazdasági hivatalonk el-
menne vas- és fűszer ke-
reskedésbe fél évre gya-
kornoknak, kossz- és kár-
tely felében 10.000 korona
tízlet, amlatokat Da-
vidovác borbeli Beograd.
Szudanisza utica 36. 2754

Benzin, olaj, gépszil, tí-
zedes merleg, muszaki
cikkék és tömítések, per-
melezo gummik, mezogaz-
dasági gépek és varrógép-
pek utányon árban kap-
hatók. Kérjen arajlatot!
Földvári Béla St. Becei
Telefon 83. 2547

Kereseték egy fiatal asz-
talos segéd azonnali fel-
veleire Ubornyai János asz-
talos Feketic. 2764

Egy inté igensebb leányt
2 éves kisleányon mellet
keresek. Cim a kiadóban.
2766

Házikisasszonynak
ajánlikozik jó tőz, haztar-
tásban jártas, szorgalmas
megbízható, arva urileány
olyan jóléti keresztény
uricsalárhoz menne, hol
megtudnák becsülni. Cim
D. Vilma Zagreb, Berista-
viceva-ul. 11. I. kaz. 2799

Fiatl tőnuakás szigváry-
tesegedet azonnal felvesz
Tijgij József Sztaromara-
vican. 2781

Ék és gyapjufestő vállalat
újonnan alakuló keres-
onálló, gyakorlatlalt bíró
szakemberi felelős **Dzem**
vezetőnek. Gyapjufestés-
hez is értek előnyben ke-
reszülnek. Ajánlatok „On-
álló szakember” jellegű a t
a kiadoba címzendők. 2789

VÉTEL-ELADÁS

15000 darab különféle úveg
eladó. — Hermec And-
s Malhe dješ. 2794

Subotican, vagy környé-
ken egy 4 vagy 5 holdas
szőlőt megvételre keres
Hüttenberger Rezső Kucora
2732

Sokol és mindenféle tor-
nacipók kaphatók Hausner-
nál Rudič utica. 2750

Friss faragású tölgyfa-
eszközökben 2,
290, 3 drt-hozban promira
kapható. Wersching Daniel
Zombolja. 2594

Ház jól bevezetett üzlet-
helyiséggel, kerttel, három
szobás lakással más vá-
latlalt miatt 200.000 korona-
ért eladó Drelch, Bo-
dolja S. H. S. Baranya. —

Eladó egy 25 HP szivó-
gázmotor magániról Máv.
cseplével, Üzemben meg-
tekinthető. — Cim Lattyák
József Bajša. 2743

Eladó jókarban levő szőlő-
malom berendezés három
pár kővel. Cim Tóth Mihály
Bajša. 2746

Billiárdasztalok és az
összes billiárdasztal felsze-
relek új es használt al-
lapotban kaphatók. Schmidt
Janos Feketic. 2774

Jégsekrény a legjobb
állapotban, közepnagyny-
agyságú eladó. Scamit János
Feketic. 2776

Desztillátor részjelat-
tal leveles használt, pá-
linkafőzőknek és minden
más célra igen alkalmas,
eladó. — Kérdezőkölésél
M. Petrović Osijek III.
Krstova-ul. 21. — Telefon
584. 2787

Sentán Felsőkerék 2062,
szamu ház 234 nsz. 01 por-
tával eladó. Azonnal átve-
hető. Juhász János Senta.
2772

Zongorát modernét és jól
vennek. Arajlatot kérek.
Schmidt János Feketic. 2779

Két és fel löerejú centri-
fugal szivattyúval egybe-
kapcsolt elektromotor el-
adó. Evtel szemben ke-
resek megvételre cca 600
lőerejú 1200 voltu 1 fazisu
42 peridu elektromotor.
Bövelhet Fenyeses Izsónál
Velikibečkerek. 2788

Sőrlejtő berendezés fejt-
gép, dugaszológép és veg-
mosógép 6000 koronáért
eladó. Schmidt János Feketic.
2777

Czetelin készülék, kar-
bidfejlesztőgép felsze-
reléssel együtt és négy nagy
nikkel petrolumlampa el-
adó. Schmidt János Feketic.
2778

Lifka Mozi

1922. április 27-30-ig, csütörtök-vasárnap
Amerika körülrajongott gyermek színészeinek felléptével

Dulha a rikkancskirály

nagy dráma a kínai opium barlangok borzalmaiból 6 felvonásban.

Wilhelm Sidon Export-
laport Wien I. Dominika-
nerbasci No. 6. Minden-
nemu aru bevittelt es kivittelt
kereskedésmi megbízat-
sokat elvállal Nemetsország,
Németausztria, Csehsz ová-
kából S. H. S.-be. Szállítá-
siatiön, vonatou a legrovid-
debb idö al tt. Kerjen araj-
latot. Fővillagoslist ad
„Hilda” műtterm int-
botica, Sokolska-utica 2.
2801

Eladó e'költözés miatt
Szöregén egy újonnan épült
cserep- és teglgyár kör-
kemencével. — Bővebbet
Benbassa Nissim ügyök-
ség, Vel. Kikinda. 2826

Pászitümag és vágó-
tövek kaphatók Balog Lina
v rágyűztelében, Barany-
szálloda mellett. 2832

Ülőböröndök jóállapot-
ban (alkalmi vétel) eladó.
Felvilágosítást ad szives-
séggel Hilda fényképezési
műtterm, Sokolska-utica 2.
2803

Burgonya 1 kg 2 dinárért
és jó húzkenyér 1 kg 4 di-
nárért kapható Horváth Józ-
sef pékmaesternél. 2756

Tyuszkombalzsam a
leggyökerebben kiirt minden
börkempenvedést és
tyuszkemet. Ára 20 korona.
Kapható illes gyogytárban
a főposta átellenében.

KÜLÖNFÉLE

Guveni profesor Mate
Skarneo drzi dnevio pro-
davania u varoskoji kavani,
od 1 sat do 12 obnec. —
Ulaz besplatan. 2/89

Märtschostrauer kos-
tafisa besznari kosrn,
tuafisa nagyban es kicsiny-
ben, valamint hatbrincses
szinak való horodók jutá-
nyos árban kapható. Jo-
van Sijacic. Telefon 830.
1724

Bélyegzőket egy gum-
miból mint rézből a leg-
jobb kivitelben és a leg-
szolidabb árak mellett ké-
szít Miladjev Szava Sombor
2519

Subotican, vagy
környékén egy
4 vagy 5 holdas
SZŐLŐT
megvételre keres
Hüttenberger Rezső
Kucora.

Violetta Crème

az arcbőrt üdév teszi, málfoltot eltávolít. Kapható kizárólag:

Lackner Drogeriában

gabellen. Alexandruv utica. — A Hotel Nationalnál szemben

Kaplatók nagyban és kicsinyben mindenféle hentesárúk

gadiának és pontosan eszközöztetnek

Korhecz Gyula

villanyerőre berendezett hentesárugyárban Subotica. Fő-
tér (Hitelbank palotában). — — — 1795

Zsineg, zsák, kötél, kender és len áruít

csak

BECK és TARSÁNÁL

szerezze be: Trumbiceva ul.
Telef.: 412. Sörgöncim: Ecsadrag.

GÖMBÖLYŰ ÉS SZÖGLETES

D-O-B-O-Z-O-K

irkák, noteszok, mindenféle üzleti-
könyvek és raszterek izléses kivitel-
ben, **JUTÁNYOS ÁRBA**n készülnék

FISCHER ERNŐ

doboz- és üzleti könyvek gyárában
Kszárdiceva-ul. 26. (Saját ház). Felvé-
teli iroda: Pasičeva-ul. 9. Telefon 62.

KEFEÁRUGYÁRA

WEISZ JENŐ, SUBOTICA

Teletojeva-utica.

Ajánl kefék, meszelőt, eszetét, tapert, seprőt és
minden e szakmába vágó kéz árut és nyersanyagot,
mindenféle keféfát és meszelőnyelet a legnagyobb
választékban, a legolcsóbb árakon. Kerjen árjegy-
zéket és mintaküldeményt.

KORZÓ MOZI

április 27-30.
Vajda Ernő világhírű szindarabja
a GESTÄNDNIS filmen

Szerelem vására

nagy dráma 7 felvonásban.
Fűszereplő: MIA MAY.
Mérsékelttel felémelt helyaraktól

LIFKA MOZI

április 27-30.
Amerika körülrajongott gyermek-
színészeinek felléptével

Dynthi a rikkancskirály

nagy dráma a kínai opium
barlangok borzalmaiból 6 felvonásban.